46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 551 Կ. ՊՈԼԻՍ 13/26 ՓԵՏՐ. 1903 ՇԻՆԳՇԱԲԹԻ 28 ՋԻԼԳԱՏԷ 13 ՇՈՒՊԱԹ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլաւ Ռիւ Մեսաեւոպ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ կը չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԿԵՐՊ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه بوی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی : اوحانس فرید
اداره‌خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده توصور ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Դրաստահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տող 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԻՆՉԵ՞Ր Կ'ԸՍԷՐ ՕՐԻՈՐԴԸ

(ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍԼԵՐՈՒՆ ԿԵԱՆՔԷՆ)

Անանկ ատեն մը, ուր կնոջ հարցը՝ Եւրոպացին արձագանգելով՝ մեր բերանին ալ խաղալիքը կը դառնայ, և կնոջ՝ ընկերային կարգ ու սարքերուն մէջը ունեցած դերին քիչ շատ նախանձախնդիր անձեր՝ աչքերնին յառած կը սպասեն որ մեր կիներն ալ սըխմրդակուին քիչ մը, նոր կնոջ կաղապարին մէջը,—որչափ ալ նեղիչ գար անոնց՝ իրենց քիչ մը ծառացած ոսկորներուն՝ որ փչրուելու, փոչիանալու վախին ենթակայ է միշտ, ադ ուժին տակը,—անանկ ատեն մը՝ ուր, միւս կողմէ, մեր իգական սեռի դաշտին մէջը բուսնող նոր տուներն ալ, իրենց կողմէ, պզտիկ յարում մը ցոյց կու տան ադ բանին, անանկ ատեն մը վերջապէս, ուր կիներու մտերիմ... բարեկամը, Քրիզանդէմ ալ, ամէն յոյսէ կարուած, ողբախառն ու հեծեծագին բողոք մը կը բառնայ «Հայու Կնիկ»ին վիճակին նկատմամբ, և անոր չուսափոյթ բարեշրջութիւնը կը պահանջէ, անմիջապէս, առանց թեթեւկռուելու,—իբր թէ ադ գործը բրուտին գեղեցիկ անօթներ չունենալուն պէս բան մը ըլլար, որոնց ուզուած ձեւը կրնայ արուիլ, մէ՛կ վարդեանի մէջը, ո՛վ միւսիադ Քրիզանդէմ, —այո՛, կ'ըսէի,—դուք կը հաւնի՞ք աս չրեղեղէն մնացած բացագանչութիւններուն,—ասանկ ատեն մը, աղջկան մէկը առիթը կու տայ ինձի, քիչ մը սրտապնդուելու, մեր կիներուն բան մը ըլլալուն մասին՝ հերոսուհին դառնալով ինքնին պզտիկ, անշուշտ, բայց ներքնապէս խոստմնալից միջադէպի մը, զոր կ'արժէ որ պատմեմ, եթէ ոչ ուրիշի մը հաճոյքին, գոնէ Քրիզանդէմին համար, որ ազէ՛կ գիտէ քննախուզել աս տեսակ գործերուն տակը և իր ձեռնասութիւնը աս մասին վաւերացուած է արդէն ամէն կերպով։

Անպատե՛ւմ կերպով ուրախ եմ որ, աս պատմութեանս հետ կը կապուի նաեւ անունը անծանօթ ու անքննելի Օր. Մառի Ցովհաննէսեանի, ան մոգականացած ու դիւթական աղջկան, որուն վրայ երկու խօսք ալ ես ընելու ըղդէն չեմ զլխաւիր,—քանի որ գրող չը մնայ որ, գոնէ անգամ մը անոր անունովը չդրազէր։

Ըսեմ ամէնէն առաջ որ, փիլիսոփայական եզրակացութիւններ չէ՛ որ պիտի հանեմ ան պզտիկ միջադէպէն, զոր հիմա պիտի սկսիմ պատմել, եթէ պատիւը ընէք ունկնդրելու ինձի,—որվհետեւ աս միջոցիս գրական պաղատակութիւնները ա՛նպէս չատցած են, և ընթերցողները ա՛նպէս անհնար ըլլալ կը թուին յօդուածագիրներու հետ որ, գրող մը մտիկ ընել, կատարեալ պատիւի պէս բան մը նէ դարձած հիմա, կամ սկսած է դառնալ։

Պատմութիւնս պզտիկ ապացոյց մը մինակ կը պարունակէ, «Հայու Կնիկ»ին զարգացումին ի նպաստ, որ ինձի համար արժանի է ամէն ուշադրութեան, և որուն ամէն մարդ, իր խառնուածքին համեմատ, կրնա՛յ կարեւորութիւն ընծայել, կամ ոչ։

«Պզտիկ ճշմարտութիւնները մեծ եղելութիւններ կը հատատանեն երբեմն, կ'ըսէ Բոսքալ», պիտի ըսէր հոս ճարպիկ Farceur * մը, ինչպէս, օրինակի համար Կալաշ, կ'ըսեն ինչ՝ մէկը։

Կը զգամ որ դեռ մինչեւ հոս ասուածէն դիրը անգամ չեմ դրած պատմութեան, հակառակ վէպ մը չըլլալուն՝ գրելիքս։

Ուրեմն։

Բան մըն ալ, ու ա՛նկէ ետքը, անհամբեր ընթերցողներս։

Կ'ուզէի գիտնալ թէ, պիտի թոյլատրէիք որ պարահանդէսի վրայ խօսէի ձեզի։

Կը կարծեմ թէ, գոնէ Տ. Վարդանի չափ խստապահանջ չէք, բարոյականի մասին, չթոյլատրելու համար ինձի, պարահանդէսի վրայ խօսելը ձեզի, ազնուտնի ընթերցողներս ու ազնիւ ընթերցողներս։

Աս ինքնասաց համոզումով է որ, կը փաթեմ անվախօրէն, պատկերը ադ միջավայրին, ձեր ոտքերուն տակը։

Հանդիսային պարահանդէս մը՝ ուր ամէն ցեղէ և սեռէ մարդիկ կը խնդուին, զուարճանալէ աւելի, գրգռուելէ աւելի զբօսանքի տեղ մըն է առաւելապէս, խախտելու, շուայտանալու, դիմակին թաքուցիչ քօղին տակը՝ ամէն խեղկատակութիւն ընելու համարձակապէս, քիթերնին հավ մտած, կամ կամ եղող կիներու, աղջիկներու, և արիւնուն մէջը օրդեր ապրդող ազգ համար, որոնք հոդ, ինքնամոռաց անձնատուութեան մը մէջը, կ'ըսենն ան ամէն բաները, զորս երազելու պիտի վախնային ապահովապէս, հանկէ դուրս, մանաւանդ ինքզինքին պարկեշտասուն և համեստանակ կարծող աղջնակներ ու կնիկներ, որոնք գերագոյն արքանդով, կը նեռաւին գիրկը հանդիպող ալամարդուն, անվախ, անկասկած, առատաբաշխ կերպով ու ինքնակամ՝ շուայլելով ամէն կողմ՝ իրենց հրապոյրներուն ամէնէն թանկագինները և իրենց մարմինին ամէնէն զգլխէ գրգռականութիւնները, երբ կեղծ բարեպաշտութիւնով, փոզոյէ մը անցած ատեն, օրինակի համար, չպիտի ուզէին որ այլասեռ մէկը իրենց թեւին անգամ դպչէ։

Աս համաշնական ինքնամոռացութեան մէջը, չեմ գիտեր ինչո՞ւ, մէկը ուշադրութիւնս իր վրայ կը հրաւիրէր, մէկն անդամ որ իրեն կը հանդիպէի անցուդարձի մը պահուն, երբ անիկա միւսներուն տեղը գամուած կը մնար, անշարժ, արձանացած, կռնակը օթեւի մը յեց, սկեպտիկ անտարբերութիւնով մը դիտելով շուրջը, և կանանչ սիրուն աչուրներ մը պզտլատցնելով կարմրորակ դիմակի մը տակէն։

Առանց Քրիզանդէմ մըն ալ ըլլալու, հաւատացէք որ կարելի չպիտի ըլլար դիմանալ ադ պատկերին ամբողջ հետաքրքրաշարժութեանը հանդէպ։

Պարահանդէսի մէջը՝ դարպասի, սիրբանութեան հանցնող հաչիւները չիկան։ Մէ՛կ բառով՝ բարեկամ կ'ըլլաս հոն մէկու մը հետ, քանի տարուան Ադամ-Եւայի մը պէս, ամբողջ ժամերու համար, որոնց դանդաղ մեռնելուն կ'աղաչես ամէն վայրկեան, առանց դիտնալու թէ որո՛ւ հետ գործ ունիս, մինչեւ որ դիմակները վար իջնեն, որ տեսն, բաղդդ գիտէ պաչտելի հրեշտակի տեղ դրածիդ փոխարէն, խոշոր, անառակ պառաւ մը հանելը կամ չհանելը դէմդ։

Կը մտնեմ իմ հետաքրքրաշարժ անշարժ արձանիս, ու լեզուանութեան ամբողջ դրամագլուխը շռայլելով։

—Ինչո՞ւ չպարեր օրիորդը, եթէ երբեք օրիորդ է սակայն, — կը կատակեմ։

—Պարելու համար չեմ եկած, — կը պատասխանէ դիմակաւոր խօսակիցս, իր ամբողջ հեգնող չարաճճիութիւնովը։

—Բայց ինչպէս կ'ըլլայ, հոս ըլլալ ու չպարել, — կը կրկնեմ։

—Գո՛հ, անպատեհ պարելո՞ւ է։ դիտազներ ալ պէտք չեն երբեմն։ — կը պատասխանէ։

Ցոյսին ճիգ մը կը ցոլայ իր վրայ, ու և է պատահական վանդէ դիմակը վար չառնուելուն համար, ու ձեռքերը միշտ անոր վրայ կը բռնէ, դողդողացող վախի մը ենթակայ։

—Հոգիդ սիրես սա ձեռքերդ վա՛ր առ, — կը կատակեմ հեռագիտակ մտերմական չեշտով մը, — ի՞նչ է ադ, ասուսի պէս, մինչեւ եռաքը, ջիղերս ա՛սք կը հանես կոր...

—Բայց, պարոն, — դիտել կուտայ անվեհեր ցցուածքով մը, — կարծեմ թէ ձեզի հաճելի ըլլալու համար չեմ եկած հոս, և ազատ եմ ձեռքս ա՛ և է տեղ բռնելու։

Հէ՛, կ'ըսեմ ինքնիրենս, աս ապչեցուցիչ ու քաջասիրտ յայտարարութեան վրայ, որ տարօրինակ զգաւորութիւն մը ունի իր մէջը, և որուն ցոլացուցած անարգանքին ուժի տարմիր պարահանդէսին ազդեւելով։

—Գրե՛ս խօսքերը, —կ'ըսեմ, քովս գտնուող բարեկամի մը, — թուքակի՛ պէս կը խօսի կոր օրիորդը։

—Բայց ինչէ՞ն գիտէք որ գրող մը չեմ, պարոն, — կը բողոքէ սրամտած։

—Ի՞նչ կ'ըսէ՞, —կը մտածեմ ինքնիրենս, — գրող աղջիկ... լեզուանութիւն... պարահանդէս։ Ասոնք կը չփութեցնեն զիս, ու հետզհետէ կ'արծարծեն հետաքրքրութիւնս, ադ աղջիկն նկատմամբ, որ տարօրինակ արարածի մը տպաւորութիւնը կ'ընէ վրաս, իր ոչ-սովորական յատկութիւններով։

Բարեկամս, «գրող» խօսքը լսածին պէս, անոր բերնէն, պատրաստաբան կատակով մը, ինձի դառնալով.

—Կը ներկայացնեմ ձեզի, — կ'ըսէ, — Օրիորդ Մառի Ցովհաննէսեանը՝ գրական հերոսուհին։

—Օ՜, օ՜, կ'աղաչեմ, — կը բողոքէ, — երբեք չպիտի սիրէի որ՝ բարեկամուհիս անունը, աս տեսակ կատակի մը ձեւին տակը, ազարտէիք, անոր՝ պարահանդէսի մէ՛ջ դանուիլ վերագրելով։

—Բայց ի՞նչ ըսելէ, օրիորդ, տաով զձե՛ղ դատապարտած կ'ըլլաք, քանի որ դուք իսկ աս վայրկեանս պարահանդէսի մէջ կը գտնուիք։

—Բէ՛հ, — կ'ըսէ, հեգնատ քմծիծաղով մը և չքեղ շարժուձեւերով, — պէտք էիք գիտնալ, պարոն, և ասիկա կրնաք դուք իսկ հաստատել թէ, ես պարելու համար չէ որ եկած եմ հոս, և կարծեմ տակաւին զիս մէկուն հետ չտեսաք հոս, բաց ի ձեզմէ, ըլլայ խօսելու համար, ըլլայ պարելու։ Իմ հոս գտնուիլս, պարզ հետաքրքրութեան մը վերագրեցէք վստահաբար... ի՞նչ, չը՞ պիտի ներէիք որ ադ պայմանով կարենայի գտնուիլ հոս, ուր եկած եմ... դիլէտանտիզմս ստատմելու համար։

Վլվլուքը կ'առնէ ներսս, աս վերջին յայտարարութեան վրայ, որ ի՛սկապէս վերջինը կ'ըլլայ, դիմակաւոր բարեկամուհիս յանկարծակի անյայտացումովը։

Ես, կարծիքս կը վերապահեմ հոս։ Ի՞նչ պիտի ըսէր ասկան Քրիզանդէմ, պարահանդէսը... ուսումնասիրե՛լ եկող աս աղջկան, պարահանդէսը ուսումնասիրել, չեմ կատակեր ու ես կը զգամ բացարութեան ամբողջ իր պզտիկ երեւոյթով ահարկու մեծութիւնը...

ԵՆՈՎՔ ԱրէԷՆ

ԴԵՐՆԱՆ ՄՕՏ

ՊԱՐՏԷԶ ԵՒ ԲՈՒՐԱՍԱՆ

Երկրագործական կարեւոր և զուարճալի աշխատութիւններէն մէկն ալ պարտիզպանութիւնն է որ բուրաստանին մէջ ծաղիկներ, մրգատատին մէջ՝ պաղատու ծառեր և պարտէզներու մէջ ալ ամէն տեսակ խաւարտներ, կանաչեղէններ կը հասցնէ։

Ցիշեալ բոյսերը մշակելու, խնամելու և բազմացնելով հարկ եղած օգտակար ու շահ ապահովելու համար աշխատողները պարտիզպան կը կոչուին։ Իսկ սեռ, ձմերուկ և զանազան պտղատու ծառերու մշակելու յատկացեալ տեղերը ընդհանրապէս բանջարանոց կը կոչուին, գաւառներու մէջ՝ ածու։

Բուրաստաններու անուշահոտ, խընկաբոյր, գեղատեսիլ ծաղիկներն ու մարդերը և զանազան պտղատու ծառերը հասցնելն ալ պարտիզպանութեան վերաբերեալ և շատ գեղեցիկ ու փափուկ արհեստ մը ըլլալով Թուրքիոյ մէջ է վազուց անտի կարեւոր և յարգի համարուած է։ Մասնաւորաբար Վասփորի ափունքը զարդարող ապարանքներու մասը կազմող բուրաստաններն ու մրգատատները իրենց տեսակին մէջ գերազանց և տեսնուելու արժանի վիճակի մը հասած են այսօր։

Ածուներու մէջ լուբիա, բակլա, դդում, կոտեմ, բազդ և այլն կը մշակեն։ Իսկ բանջարանոցներու մէջ՝ մասնաւորաբար ձմերուկ և սեխ։

Ամէնէն յարգի սեխերը՝ Ուզուն Քէօրրի, Մաղնիսա, Կէլիպոլու և Վուլլու խորամանկութեամբ դէպ ի դուրս ծռեցու և Շարամովի տան սպասուհիներէն մէկուն հրաման քրաս որ պէպքը վեր բերեն։ Արդէն հանքաւէրը դեռ տուն չեկած՝ նուրբ չղարշէ հագուստներ հագցուցած էր աղջկին ու ընտիր չալէ խանձարուրի մէջ փաթաթած, ուստի սպասուհին երբ վեր տարաւ, անոր դրկեն ապէպքը ու հանքաւէրին գիրկը դնելով, խորհրդաւոր արտօրդութեամբ մը.

—Ա՛ռ զաւակդ, ըսաւ, Աստուած երկար կեանք տայ քեզի որ աղէկ օրերը տեսնես սիրդ բացուի, ես ալ ձեր երկուքին հավանին տակ ապրիմ։

Շարամով որ երբեմն անմեղութեան օրերուն մէջ կարօտը կը քաշէր մանչ զաւակի մը ու չարունակ կնկանը հետ կը վիճէր որ իրեն չէր պարգեւէր բնութեան այս ընծան, հիմայ ապրիսուհին իրեն ներկայած պէպէքին հիանալի գեղեցկութենէն հրապուրուած՝ գիրկն առաւ զայն ու մէկ քանի անգամ համբուրեց գիրգ ու թմղուլ երեսները մանկիկին, որ պեխերուն պատառած անհանգստութենէն նեղուելով սկսաւ ճչել, զօրաւոր ու հատ շեշտով մը,

—Տեսա՞ր, հայրիկ, ըսաւ Վրացուհին, ադդ այսպէս երգել ալ գիտէ։

—Իրաւ, Աստուած չար աչքերէ պահէ, պատասխանեց հանքաւէրը, չկրնալով հիացումը զսպել, ասանկ ադ՞, հազարէն մէկ չի ծնիր։

—Ինչի պէս հոր մը համար չա՞ռ է մինթ, յարեց խորամանկ կինը պչրանքով, օրհնեալ է Աստուած, փառք հազար փառք իրեն որ այս օրը պարգեւեց ինձ, ես չարունակ իրեն ապաւինած էի և բարեբախտ եմ որ դէմս հանեց քեզ նման ամուսին մը, որուն մէկ մատին իսկ արժանի չէի։ և ամէնէն եաք մայրը ջրաւ զիս գանուելի մը, հրեշտակի մը որ հայրը կը պատերազմէ ամէն տեսակէտով։ Տարփուհին տեսնելով որ հանքաւէրը չդադրիր աղջկին վրայ հիանալէ, ծռեցաւ երկուքին վրայ ու թեւովը մարդուն վիզը պարուրելով,

—Մրչափ երջանիկ եմ այս վայրկեանիս, դոչեց, չիտակ ըսէ, Ցովսէփ, կը սիրե՞ս զիս, կը սիրե՞ս զաւակս։

—Հարցնելդ աւելորդ չէ՞, պատասխանեց, այս տեսարանէն զգլխած մարդը, գիրկին մէջ սեղմելով մանուկը։

—Ահ երջանիկ եմ, երջանի՛կ եմ, երջանիկ եմ հեծկլատց Վրացուհին սենեակին մէջ վեր վար երթեւեկելով և ուրախութենէն՝ ձեռքերը դէպ ի վեր բարձրացնելով։

(Շարունակելի)

ԱՇԽԱՐՀԱՖԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

ԱՑՍՕՐ Կ'ԱՒԱՐՏԻ

Տպուած Ֆօրմաները կազմելը եւ ուրիշ տպարանական աշխատութիւնները հազիւ մէկ երկու շաբաթէն կ'աւարտին. այն ատեն պիտի ծանուցանենք թէ, ի՛նչ միջոցով պիտի կատարենք մեր խօստումը, ու մեր թէ՛ գաւառի եւ Պոլսոյ ընթերցողներուն պիտի նուիրենք ԱՇԽԱՐՀԱՖԱՐ ՆԱՐԵԿԸ։

ՄԻԻՍԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍՐԱԲԸ

(ՄԵՐ ԹՐՔԱԲԱՐԲԱՌ ԹԵՐԹՕՆԸ)

Երկու օրէն կ'աւարտի։

ՍԻՐՈՑ ՄՈԼՈՐԱՆՔԸ

(ՄԵՐ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ)

8 - 10 օրէն կ'աւարտի։

Մինչեւ հիմա ընդունուած թերթօններու ընդհ. օրվրութենէն չեղելով, այս անգամ մեր աւարտող թերթօններուն մէկուն տեղ պիտի հրատարակենք մեզի համար գրեթէ բոլորովին նոր վէպի տեսակ մը, արկածախնդրական և ուրուրական կեանքէ խիստ տենդոտ և անձկալից թերթօն մը, Ֆրանսայի է՛ն նշանաւոր վիպասաններէն ՆԻՒՍԹԱՍ ԴՈՒՄԱՆ մէկ վէպը, որուն մէջ կը պատմուին Հարաւային Ամերիկայի լարիւրինթոսային անտառներուն մէջ ուրապտիներու ունեցած արկածները, վայրի անասուններու և մարդկերներու կատաղութիւնները, արիւնոտ կռիւներ՝ վայրենիներու հետ, վայրագ խժդժութիւններ և սոսկացնող արկածներ, մէկ խօսքով պատմութիւն մը, որ յուզումի, տենդի և հետաքրքրութեան ոգեշնչում մը է ամբողջ, զոր մէյ մը սկսողը չկրնար հոս ձգել։

ՄԷԿ ԵՐԿՈՒ ՕՐԷՆ ՈՒՐԵՄՆ

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,Ի ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ 66

ԿՆԱՌՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ

ԶԷՊ

Տեղական-ընտանեկան կեանքէ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ե.

Վրացուհին այն ատենն ճարպիկութեամբ կը կատարէր զոհուած աղջկան դերը, որ, չէ՛ թէ Շարամովի նման ամէն հովէ տատնող մէկը, այլ ամէնէն խորամանկն անգամ պիտի չը կասկածէր մանկամարդ կնոջ անկեղծութենէն։ Արքունքները մարդարիտի հատիկներու նման՝ խոշոր սեւ աչուներէն կը հոսէին երէսէն վար, ուսերի եւ կրկնապատկելով հրապոյրը սիրուն դիմագծին, որ այս գրգռուած վիճակին մէջ կը թափէր, կ'զգէներ մեծահարուստ հանքաւէրը։

—Աւ հերիք զիս յուզես սիրելի՛ս, հեծկլատց Շարամով, ձեռուներէն բռնած՝ մազերը շոյելով տարփուհին, եթէ ես յանցաւոր եմ քեզ չայցելելուս համար, դուն ալ մի մոռնար որ ոչ նուազ յանցաւոր ես, ընտանեկան չբերջանկի մէջ իմ տեսնս տարաւորելուդ համար։ Իրաւ է որ կնոջս կեանքը արժէք չունէր աչքիս, մանաւանդ որ իր անառնելի ընտրութիւնով կատարեալ փորձանք մէր գլխուս, բայց չէի ուզեր որ անբնական մահուամբ մը մեռնէր ան...

—Մի՞ կ'ուզեր որ մեռնէր, պատասխանեց տարփուհին, տիպար միամրութեամբ ու բողոքելից ակնարկով։

—Այնպէս ապուշ մի կարծեր զիս, ըսաւ հանքաւէրը, ամէն բան ըրի՛ք, կարդադրեցիք, ինչ որ է, ես գիտնալով հանդերձ, բերանս չբացի, դուք ալ գոնէ...։

—Հաւատացէ՛ք, բան մը չեմ հասկնար ձեր այս սքօղուած խօսքերէն, ընդմիջեց մանկամարդ կինը, պիտի փափաքէի որ աւելի բացայայտ խօսէիք։

—Բացայայտ չկայ, պատասխանեց Շարամով, չէի ուզեր որ այնչափ ընտանիքներու ներկայութեանը անպատուէիք զիս։

Վրացուհին պահ մը ձգելով տառ վայրկեան առաջուան տխուր կացութիւնը,

—Ըսէք ինչպէս անպատուեցինք զձեզ, հարցուց կարուկ ձեւով։

—Եթէ գուք չդրկէիք այն կինը ու այնչափ հրաւիրեալներու մէջ յայտարարել չտայիք թէ, ապօրինի կենակցութենէ զաւակ մը ունեցած եմ, աս պահվապէս տեղի պիտի չունենար այն ոճիրը ու ես ալ խղճավս պարտաւոր պիտի չըլլայի Աստուծոյ առջեւ։

Մանկամարդ կինը որ դերասանէ մը աւելի յաղողակութեամբ գիտէր զգացում ու դէմք փոխել, վայրկենաբար ջերմ հաւատացեալի դիմակին տակ ծպտեցաւ ու խաչակնքելով,

—Մը՞ սուրբին զօրութեանը որ կը հաւատաս, ըսաւ, ա՛ր եկեղեցին որ կ'ուզես, հիմակուընէ չտաք չկայ, երթա՛ք, Աստուածածնայ պատկերին առջեւ կ'երդուընամ որ, քնաւ տեղեկութիւն չունիմ ըսածներդդ. մինչեւ իսկ երկու շաբաթ առաջ լսեցի ես կնոջդ մասը։ Կը ցաւիմ, ճշմարտապէս կը ցաւիմ որ դեռ չես կրցած մոռցնել սիրտս ու կը կասկածիս որ այդ տարօրինակ չարիք գործելու կ'տարմանամ։

Շարամով՝ խստակիցին երդումներէն ու չքմեղանքներէն խաբուելով մասամբ մը փոխել սկսաւ համոզումը։ Իսկ տարփուհին տեսնելով որ հանքաւէրը կը կանգնի այս կեղծ ու պատիր ձեւերը,

—Այն ըսած օրերդ ես հոգեկան ինչ վիճակի մէջ էի, հարցո՛ւր անգամ մը, ըսաւ, տարիներէ ի վեր սպասած երջանկութեանս հասնելու ճգնաժամին մտեցած՝ աչքարէի ամէնէն բարեբախտ կինը կը նկատէի զիս։ Մայր եղած էի զաւակի մը՝ որ թանկագին պսուղն էր կուսական անմեղ սիրոյս։ Բոլորովին զաւակիս նուիրուած էի ես այն օրերը, ինչպէս նաեւ հիմայ, ու մինչեւ կեանքս վերջին օրն ալ պիտի չդադրիմ զայն սիրելէ, գրկելէ, աղջամուրելէ, համբուրելէ։ Ա՜խ սիրելի Շարամով, տեսնո՞ւ ինչ սքանչելի հրեշտակ է, կեանքս, յոյսս, սէրս ամբողջ անոր վրայ կեդրոնացուցած եմ և քանի՛ մտածեմ որ քեզ նման հայր մը ունի զաւակս...

Անպարկեշտ կինը տափտա ծերուկը յաղթահարելու ժամը հասած սեպելով՝ գիրգ թեւերը անցուց անոր վիզին ու լցիրլ համբոյրներով ողողելով Շարամովի խորշոմած դէմքը,

—Բայց դուն երբեք երեսը չտեսար զաւակիդ, ըսաւ, մթթէ այսպէ՞ս կը սիրես կինդ ու զաւակդ, որ պապագային պարծանքը պիտի ըլլայ հոր։

—Ո՞ւր է, հարցուց հանքաւէրը, հիմայ չեմ կրնար տեսնել։

Գչուհին երկարեր տաք տաք ծծեցնելու խորամանկութեամբ դէպ ի դուրս ծռեցաւ և Շարամովի տան սպասուհիներէն մէկուն հրաման քրաս որ պէպքը վեր բերեն։ Արդէն հանքաւէրը դեռ տուն չեկած՝ նուրբ չղարշէ հագուստներ հագցուցած էր աղջկին ու ընտիր չալէ խանձարուրի մէջ փաթաթած, ուստի սպասուհին երբ վեր տարաւ, անոր դրկեն ապէպքը ու հանքաւէրին գիրկը դնելով, խորհրդաւոր արտօրդութեամբ մը.

—Ա՛ռ զաւակդ, ըսաւ, Աստուած երկար կեանք տայ քեզի որ աղէկ օրերը տեսնես սիրդ բացուի, ես ալ ձեր երկուքին հավանին տակ ապրիմ։

Շարամով որ երբեմն անմեղութեան օրերուն մէջ կարօտը կը քաշէր մանչ զաւակի մը ու չարունակ կնկանը հետ կը վիճէր որ իրեն չէր պարգեւէր բնութեան այս ընծան, հիմայ տարփուհին իրեն ներկայած պէպէքին հիանալի գեղեցկութենէն հրապուրուած՝ գիրկն առաւ զայն ու մէկ քանի անգամ համբուրեց գիրգ ու թմղուլ երեսները մանկիկին, որ պեխերուն պատառած անհանգստութենէն նեղուելով սկսաւ ճչել, զօրաւոր ու հատ շեշտով մը,

—Տեսա՞ր, հայրիկ, ըսաւ Վրացուհին, ադդ այսպէս երգել ալ գիտէ։

—Իրաւ, Աստուած չար աչքերէ պահէ, պատասխանեց հանքաւէրը, չկրնալով հիացումը զսպել, ասանկ ադ՞, հազարէն մէկ չի ծնիր։

—Ինչի պէս հոր մը համար չա՞ռ է մինթ, յարեց խորամանկ կինը պչրանքով, օրհնեալ է Աստուած, փառք հազար փառք իրեն որ այս օրը պարգեւեց ինձ, ես չարունակ իրեն ապաւինած էի և բարեբախտ եմ որ դէմս հանեց քեզ նման ամուսին մը, որուն մէկ մատին իսկ արժանի չէի։ և ամէնէն եաք մայրը ջրաւ զիս գանուելի մը, հրեշտակի մը որ հայրը կը պատերազմէ ամէն տեսակէտով։ Տարփուհին տեսնելով որ հանքաւէրը չդադրիր աղջկին վրայ հիանալէ, ծռեցաւ երկուքին վրայ ու թեւովը մարդուն վիզը պարուրելով,

—Մրչափ երջանիկ եմ այս վայրկեանիս, դոչեց, չիտակ ըսէ, Ցովսէփ, կը սիրե՞ս զիս, կը սիրե՞ս զաւակս։

—Հարցնելդ աւելորդ չէ՞, պատասխանեց, այս տեսարանէն զգլխած մարդը, գիրկին մէջ սեղմելով մանուկը։

—Ահ երջանիկ եմ, երջանի՛կ եմ, երջանիկ եմ հեծկլատց Վրացուհին սենեակին մէջ վեր վար երթեւեկելով և ուրախութենէն՝ ձեռքերը դէպ ի վեր բարձրացնելով։

(Շարունակելի)

Եւրոպիոյ մէջ թարմ և չոր մրգեղէնի սպառումը օր քան օրէ աւելնալու վրայ է։

Պատրաստուած սթթիսթիքներու համեմատ՝ միայն Անգլիա արտածուած մրգեղէնի տարեկան արժէքն է 9 միլիոն ոսկի, այս գումարին 900 հազար ոսկին Թուրքիայէն արտածուած մրգեղէնի փոխարժէքն է։

Մեր երկրագործներն ալ ասկից օգտուելու համար պտղատու ծառերը մշակելու, խնամելու, բազմացնելու և մրգասաններն ընդարձակելու համար որքա՜ն ջանք ու աշխատութիւն զոհեցնեն՝ բացատրելու կարօտ չէ։

Զիթենին միւս պտղատու ծառերուն պէս չէ, անիկայ տարեկան միջին ջերմութիւնը 18 աստիճանէն վար եղող կիսայէն չեղորժիր, բարեխառն կլիմայի տակ զատկ է, հիւսիսային կլիմայի տակ թէեւ կ'ապրի, կը ծաղկի բայց պտուղ տալու ժամանակ չունենար որովհետեւ ամառը կարճաւոր է. ձմեռը չատ մը վրայ կը հասնի ծաղիկները թափել կուտայ։

Շատ տաքէն ալ չեղորժիր. Եգիպտոսի, Արաբիոյ և Ամերիկայի հարաւային երկիրներուն մէջ ձիթենին ամբողջ կը մնայ։

Թրիւիայի, Էսբէմիսի, Թիրէի, Սագէզի, Այվալըքի, Գերամայի, Հալէպի և Ադրիանապոլսոյ ձէթերը էն նշանաւորներն են։ Էսբէմիսի ձիթապտուղը մեծ, գուբ չատ փոքր, համեղ և հիւթեղ ըլլալուն համար Եւրոպայի էն նշանաւոր՝ Սպանիոյ ձիթապտուղէն ալ աւելի գերազանց է։

Օտար երկիրներու մէջ ձէթը անքաւական ըլլալուն համար հողապտուղին հանուած իւղով կը խառնեն, թէեւ առողջութեան անվնաս է կ'ըսեն, տակայն օրքան ալ ըլլայ՝ զուտ ձէթին չի նմանիր։ Թուրքիայէն օտար երկիր արտածուած ձէթին տարեկան միջին արժէքը 40 միլիոն դահեկանէն աւելի է։

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԵՍԱՑԵԱՆ

ԺԱՄԱՆՑԻ ԲԱԺԻՆ

ՇԱ՛Տ ՈՒՇԱԽԻ՛Ս ՏԱՐ

Վերնագիրս թէպէտ չատ տարօրինակ պիտի տեսնուի, և տակաւին երբ տիրոջ անգամ մը կարդալ տնոր հետեւող տողերը, տնմիտպէս պիտի նկատէք թէ խնդրին չափ արատաց է ան, ինչպէս նաև չատ յարմար պատմութեանը։

Գիւղին մէջ աղան տովորութիւն դրած էր որ, երբ հարսնիքի մը կամ նշանախաստութեան մը երթար, իր ծառան ալ հետը կը տանէր, և հոն ի՛նչ որ ուտեր, մաս մըն ալ իր «չատ ուշադ»ին կը դրկեր ծառային հետ։

Սպասաւորը ամէն տեսն հնազանդ իր տիրոջ հրամաններուն, կերակուրները տուն կը տանէր, և իրենց չուներն կուտար։ Տիկինը ժամանակ մը ի վեր կը դիտէր իր ամուսնին ընթացքը, որ հանդէսներու կ'երթար եւ իրեն բան մը չէր զրկեր, ու օր մը չատ վշտացած գժտեցաւ տնոր դէմ։ Սկսաւ երես դարձնել անկէ, և ծուռ ծուռ նայիլ անոր։ Էրկիր տիպուհուցաւ պատճառը հարցունել, և կինը պատասխանեց թէ ալ իրեն կերակուր չէր զրկեր կոր։

Աղան սպասաւորը կանչեց անմիջապէս, և հարցուց անոր թէ, ամէն տեսն իրեն ուտած կերակուրները ո՞ւր տարած էր։

Սպասաւորը պատասխանեց որ, «Շատ ուշադ»դ չունը չէր, տնոր կուտայի։

Տիկինը բարկացաւ տոր վրայ, և չալը գլուխը ուտածին պէս հօրը տունը գնաց. աղան կատղած ծառային վրայ վազեց, և ծառան ալ փայտ մը առաւ ու չունը ծեծել սկսելով գուբը վռնտեց դուսն։ Շունը հակառակ ծեծ ուտելուն կրկին կրկին եւ կը դառնար, և ծառան վեր վազելով բաւ տպին որ,

—Տե՛ս, ես չե՞մ գիտեր որ քու «չատ ուշադդ» չունն է. քանի մը անգամ ծեծեցի և վռնտեցի զան, բայց դեռ երթալ չուզեր կոր։

* *

Աղան մտմտուքը առած էր կինը կորսնցնելուն համար, և ծառան վեր կանչեց խորհուրդ հարցնելու։ Ծառան քիչ մը դրամ ուզեց, և խնդիրը կարգադրելը իր վրայ առաւ։

Տիկինին հօրը տունին կողմերը գնաց և սկսաւ պոռալ.

—Հա՛ւ կը ժողվեմ, հաւկի՛թ կը ժողվեմ։

Այդ թաղին բնակիչները ամէնն ալ կը ճանչնային աղային ծառան, ուստի ամէնն ալ վար վազեցին և սկսան հարցունել.

—Ի՞նչ կայ, ի՞նչ եղաւ։

Ծառան պատասխանեց թէ իր աղային կինը փախած էր, և աղան նորէն պիտի կարգուէր հետեւեալ օրը։

Դրացիները չատ մը կնոջ տունը վազեցին և իմացուցին եղելութիւնը։ Կինը վար իջաւ անմիջապէս, և ըսաւ ծառային թէ «չո՛ւտ երթանք»։

Ծառան վաճառատունը վազեց, և ըսաւ իր աղային.

—Տիկինը տունն է և քեզի կը սպասէ. բայց ա՛յն պայմանով վերադարձած է որ, ասկէ ետքը «չատ ուշադդ» չունը չի պիտի ըլլայ։

ԶԵՆՈՓ Մ. ԻՓԷՔՃԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԸՐ ԵՒ ԲՐԻՍՏՈՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

Գերմանիոյ մէջ օրուան մեծ եղելութիւնն է Վիլհելմ կայսեր ծովակալ Հոլմանին գրած նամակը, որուն մէջ պարզուած են իր տեսութիւնները Բրիսթոնէութեան վրայ։

Կայսրը այդ նամակին մէջ կ'ըսէ, «Բրօֆ. Տելիչ, տուիր ունենալով քանի մը ժամ վիճաբանելու Ն. Վեհափառութեան կայսրուհիին և ընդհ. քնիչ Տրիանաէրի հետ, նեռուեցաւ ասուտ ծարանական տեսութիւններու մէջ։ Բայց երբ դպաւ Նոր Կտակարանին, չուտով երեւցաւ որ մեր Փրկչին անձին վրայ այնքան տարբեր կարծիքներ կը տածէր որ ոչ միայն այլ ես չէի կրնար հետեւիլ իրեն, այլ պարտաւոր էի բացատրել իմ հայեցակէտս, որ տարամիտպէս հակառակ էր իրենին։ Բրօֆէսէօրը չի ճանչնար Քրիստոսի Աստուածաբանութիւնը և կ'ըսէ թէ Հին Կտակարանը չի պարունակեր ոչ է յիշատակութիւն իր իրեան Մեսիա ապագայ գալուստեան։ Արդ ասիկա Աստուածաբանութիւն չէ այլեւս, հապա Աստուածաբանութիւն։ Այս կուտանին վերայ ուրիշ խորհուրդ չեմ կրնար տալ իրեն, բայց եթէ զգուշութեամբ վարուիլ և իր գաղափարները աստուածաբանական ակումբներու մէջ միայն յայտնել և խնայել մեզ աշխարհականներուս և ոչ-հասնագէտներուս, խնայել մանաւանդ մեր «Արեւելեան ընկերութեան»։

Կայսրը այդ նամակին մէջ կ'ըսէ նաև. «կը ցաւիմ որ Բրօֆ. Տելիչ անցեալ տարի բացատրած իր հիմնադրին հաւատարիմ չի մնաց. որ էր՝ մեր ընկերութեան գտած/քարեկանական արձանագրութիւններէն հետո զուտ այն խնդիրը թէ որչափ բարեկանական կեանքը ազդեց Իսրայէլացիներուն վրայ և այս կերպով մարդասիրաբար մարդել պայծառացնել Բաբելացիները, կարելի եղածին չափ, քանի որ Հին Կտակարանին մէջ այնչափ գէշ նկարագրուած էին անոնք։

«Բրօֆէսէօր Տելիչ այս նպատակէտէն անդին ալ գնաց իր վիճաբանութեան մէջ։ Բաբելոնի պեղումները տալ բերին անանկ բաներ որոնց կը վերաբերին նաև Հին Կտակարանի կրօնական կողմին։ Բրօֆէսէօրը կրնար ասոնք մատնանիշ ընել, առանց կրօնային հետեւութիւններ հանելու ասոնցմէ։ Աւար փոխարէն, Աստուածային յայտնութեան խնդիրը վիճաբանութեան դրաւ, ուրեմն կամ նուազ ուրանալով զայն, պատմական ու պարզապէս մարդկային երեւոյթի մը վերածելով։

Կայսրը կ'ըսէ թէ խորապէս ցաւ զգացած է Բրօֆէսէօրին այս յայտնութիւններուն համար, որոնցմէ վիրաւորուած են իր ունկնդիրներուն որքա՜ն և կրօնական զգացումները։ Կայսրը կ'ըսէ թէ ասոր բան մը մերկ ուսումնք իրաւունք չէր տար ասուածաբանական այսպիսի բարձր խորհուրդներու մէջ մերթիլ, քանի որ այդ բաներն համար արտաքոյ կարգի հանճար մը պէտք էր։

Կայսրը Բրօֆէսէօր Տելիչին վրայ խօսելէ յետոյ իր նամակին մէջ, կը յարէ։ «Հիմա կ'ուզեմ անգամ մըն ալ անդրադառնալ թէ ի՞նչ կերպով կ'ըմբռնեմ յայտնութիւնը, ոյն ձեւին մէջ որով չատ անգամ բացատրած եմ ձեզ. սիրելի Հոլման և ուրիշներու։

«Երկու տարբեր յայտնութիւններ կը դտնեմ եւ հոս, մէկը պատմական միւսը կրօնական։»

Կայսրը կ'ըսէ թէ Աստուած շարունակ կը յայտնուի մարդուս մէջ, և հայրական սիրով մը կը հետեւի մարդուս զարգացումին, որպէս զի նորանոր յառաջդիմութիւններու առաջնորդէ զայն։ Աստուած շարունակ կը յայտնուի մարդկային սեռին մէջ որ ի՛րն է և զոր ի՞նք ստեղծած է։ Աստուած «իր հոգին փչեց» մարդուն, այսինքն թէ իր էութենէն մաս մը տուաւ մեզ, հոգի մը։ Հետեւաբար ինքնարտայայտելի է այս յայտնութիւնը։ Աստուած ինքզինքը կը յայտնէ ամէն ազգէ մարդոց մէջ։ Աստոնցմէ եղան Համուրապ, Մովսէս, Աբրահամ, Համերոս, Մեծն Կարոլոս, Լութեր, Շեքսպիր, Կէոթէ, Քանդ, Մեծն Վիլհելմ կայսեր պէս մեծ անձնաւորութիւններ, որոնք Աստուծոյ չնորհիւ կրցան կանգնել փառաւոր և անկրկնելի գործեր իրենց ժողովուրդին օգուտին համար։

Աստուած ինչպէս յայտնուած է առանց, նոյնպէս և յայտնուած է այլ և այլ կերպով ուրիշ չատ մարդերու, իրենց դիրքին համեմատ և կը շարունակէ յայտնուիլ նաեւ մեր օրերուն։

Երկրորդ յայտնութիւնն է կրօնականը, Թիւրքի յայտնութիւնը։ Աբրահամի օրերէն սկսեալ, այս յայտնութիւնը թէեւ յամրօրէն բայց անհուն իմաստութիւնով և գիտութիւնով երեւան կուգար։ Եթէ այս յայտնութիւնը չէլար, մարդկային ազգը պիտի կորսուէր։ Աբրահամի ցեղը այս յայտնութեան համեմատ իր ամբողջ հաւատքը կեդրոնացուց մէկ Աստուածին մէջ, և յամառօրէն պահեց իր միաստուածութիւնը։

Թէեւ մէկ անգամ պատահեցան Եգիպտոսի մէջ իրենց գերութեան պահուն, բայց Մովսէս զանոնք միացուց և շարունակեցին պաշտել միմիակ Աստուած։ Ինչուան Աստուծոյ ուղղակի միջամտութեան չնորհիւ էր որ այս ժողովուրդը կրցաւ վերջապէս երեւան գալ։ Դէպքերը այսպէս կը յաջորդէին դարէ ի դար, մինչեւ որ Մեսիան երեւցաւ, որով ամէնէն փայլուն ապացոյցը եղաւ Աստուծոյ յայտնութեան, որ որդէն գալուստեան էր մարգարէներէն։

Գիտութիւնը ցոյց կուտայ թէ այսպիսի վարդապետութիւնները հինցած են, և հոգ չէ թէ թայլ չի տրուիր մեզ կոչած մեծալու անոնց։ Զանոնք թողլով մեր ճշմարիտ հաւատքը չի պակիր Աստուծոյ վրայ և ճշմարիտ կրօնի վրայ։ Գերմանական բարեկարգութեան՝ աշխատութեան և մարդասիրութեան ամէն չրջանակներու մէջ առաջ բերած ներուժ ազդեցութիւնը մինակ աչքի առնելու է։ Այս բարեկարգութիւնը Աստուծոյ մեր մէջ գտեղած ճշմարտութիւններու հետապնդումին մէջ քայլ մըն էր մինակ։ Այս ճշմարտութիւններն, որոնք Աստուծոյ կը յայտնին, հետամուտ ըլլալու է խնամարկութիւնով և ուրախութիւնով մեհեանն առնն։»

Կայսեր այս բացարձակ խօսքերէն Գերլիի թերթերը կը հաւատան թէ Ն. Վեհափառութիւնը ջերմ հաւատացող մըն է յայտնուած կրօնին, և թէ կը ջատագովէ զայն բուռն կերպով։

ՎԷՆԵՑՈՒԻԼԱՑԻ ՄԵՋ

Բարցաքէն կը գրեն փետրուար 20 թիւով. Մարգարիպօն կը ծանուցանեն թէ Մոնթիլ և Սալանի ըմբոստ զորավարները Ուրբինիսի մէջ կուտան են կենալ զորավարին հետ։ Պատերազմ տեւած է երեք ժամ. Բազմաթիւ մահեր և վիրաւորեալներ պատահած են։ Կառավարութեան խումբերը մեծ քանակութեամբ զէնքով ու թնդանօթով ինչպէս նաև ռազմամթերքով զինուած են։

Մեռեալ, Բարցաքս, Բրէնս-Տէր Նեսերլանտն չոգենաւերով Լիսաբոնի բերուած ապրանքները 250,000 պոլիվարի հասոյթ մը բերած են մաքսերուն։

Վիլհէլմ կայսեր շնորհաւորութիւնները

Բրիւքէլ փետր. 20 թիւով կը գրեն։ Թերթերը կը ծանուցանեն թէ Վիլհէլմ կայսրը հեռաւոր հեռագիրը գրած է Շեֆեր հրամանատարին, վէնեցուէլեան պաշտօնին վերնալուն առթիւ։

«Գոհունակութիւնով համոզուեցայ ձեր տեղեկագիրէն թէ դուք, ինչպէս նաև վէնեցուէլեան ղուերուն մէջ իմ նաեւուս հրամանատարները, պաշտօնին միջոցին, ձեր պարտականութիւնը լրացուցած էք, դժուարին պարագաներու մէջ։ Հիմա որ պաշտօնը վերցուած է, հանգչելով կը յայտնեմ ձեզի, ինչպէս և բոլոր պաշտօնակալներուն ու ձեր հրամանին ներքեւ գտնուողներուն իմ կատարեալ գոհունակութիւնս ձեր մատուցած ծառայութիւններուն համար։»

ԱՄՍՆԱԿԱՐԵՒՈՐ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ի ԴՐԱՄ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐՈՒՆ

«Մանզումէ»ի անուամբ Վճարուած Ո՛ԵՒ Է ԴՐԱՄ, ինչ բանի փոխարէն որ ալ ըլլայ, միանակ թերթիս Տէր եւ Տիրէրնիկ՝ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԻԼԵԱՆի usnրագրութեամբ վաւերացուած ընկալագիրներով պէտք է կատարուի։ Ասկէ դուրս եղած ո՛ եւ է վճարում ԱՆԸՆԴՈՒՆԵԼԻ է բացարձակապէս։

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԱ

Թարգմանեց ԳԱՍՊԻՄ

Ցատկապէս «Մանզումէ»ի համար

ԿԱՐԴԱԼ ԵՐՐՈՐԴ ԵՐԵՍԸ

ԽՆԱՄՈՎ ՊԱՀԵՑԷՔ ԹԻՒԵՐԸ

121—121

ծան գործեր իրենց ժողովուրդին օգուտին համար։

Աստուած ինչպէս յայտնուած է առանց, նոյնպէս և յայտնուած է այլ և այլ կերպով ուրիշ չատ մարդերու, իրենց դիրքին համեմատ և կը շարունակէ յայտնուիլ նաեւ մեր օրերուն։

Երկրորդ յայտնութիւնն է կրօնականը, Թիւրքի յայտնութիւնը։ Աբրահամի օրերէն սկսեալ, այս յայտնութիւնը թէեւ յամրօրէն բայց անհուն իմաստութիւնով և գիտութիւնով երեւան կուգար։ Եթէ այս յայտնութիւնը չէլար, մարդկային ազգը պիտի կորսուէր։ Աբրահամի ցեղը այս յայտնութեան համեմատ իր ամբողջ հաւատքը կեդրոնացուց մէկ Աստուածին մէջ, և յամառօրէն պահեց իր միաստուածութիւնը։

Թէեւ մէկ անգամ պատահեցան Եգիպտոսի մէջ իրենց գերութեան պահուն, բայց Մովսէս զանոնք միացուց և շարունակեցին պաշտել միմիակ Աստուած։ Ինչուան Աստուծոյ ուղղակի միջամտութեան չնորհիւ էր որ այս ժողովուրդը կրցաւ վերջապէս երեւան գալ։ Դէպքերը այսպէս կը յաջորդէին դարէ ի դար, մինչեւ որ Մեսիան երեւցաւ, որով ամէնէն փայլուն ապացոյցը եղաւ Աստուծոյ յայտնութեան, որ որդէն գալուստեան էր մարգարէներէն։

Գիտութիւնը ցոյց կուտայ թէ այսպիսի վարդապետութիւնները հինցած են, և հոգ չէ թէ թայլ չի տրուիր մեզ կոչած մեծալու անոնց։ Զանոնք թողլով մեր ճշմարիտ հաւատքը չի պակիր Աստուծոյ վրայ և ճշմարիտ կրօնի վրայ։ Գերմանական բարեկարգութեան՝ աշխատութեան և մարդասիրութեան ամէն չրջանակներու մէջ առաջ բերած ներուժ ազդեցութիւնը մինակ աչքի առնելու է։ Այս բարեկարգութիւնը Աստուծոյ մեր մէջ գտեղած ճշմարտութիւններու հետապնդումին մէջ քայլ մըն էր մինակ։ Այս ճշմարտութիւններն, որոնք Աստուծոյ կը յայտնին, հետամուտ ըլլալու է խնամարկութիւնով և ուրախութիւնով մեհեանն առնն։»

Կայսեր այս բացարձակ խօսքերէն Գերլիի թերթերը կը հաւատան թէ Ն. Վեհափառութիւնը ջերմ հաւատացող մըն է յայտնուած կրօնին, և թէ կը ջատագովէ զայն բուռն կերպով։

ՎԷՆԵՑՈՒԻԼԱՑԻ ՄԵՋ

Բարցաքէն կը գրեն փետրուար 20 թիւով. Մարգարիպօն կը ծանուցանեն թէ Մոնթիլ և Սալանի ըմբոստ զորավարները Ուրբինիսի մէջ կուտան են կենալ զորավարին հետ։ Պատերազմ տեւած է երեք ժամ. Բազմաթիւ մահեր և վիրաւորեալներ պատահած են։ Կառավարութեան խումբերը մեծ քանակութեամբ զէնքով ու թնդանօթով ինչպէս նաև ռազմամթերքով զինուած են։

Մեռեալ, Բարցաքս, Բրէնս-Տէր Նեսերլանտն չոգենաւերով Լիսաբոնի բերուած ապրանքները 250,000 պոլիվարի հասոյթ մը բերած են մաքսերուն։

Վիլհէլմ կայսեր շնորհաւորութիւնները

Բրիւքէլ փետր. 20 թիւով կը գրեն։ Թերթերը կը ծանուցանեն թէ Վիլհէլմ կայսրը հեռաւոր հեռագիրը գրած է Շեֆեր հրամանատարին, վէնեցուէլեան պաշտօնին վերնալուն առթիւ։

«Գոհունակութիւնով համոզուեցայ ձեր տեղեկագիրէն թէ դուք, ինչպէս նաև վէնեցուէլեան ղուերուն մէջ իմ նաեւուս հրամանատարները, պաշտօնին միջոցին, ձեր պարտականութիւնը լրացուցած էք, դժուարին պարագաներու մէջ։ Հիմա որ պաշտօնը վերցուած է, հանգչելով կը յայտնեմ ձեզի, ինչպէս և բոլոր պաշտօնակալներուն ու ձեր հրամանին ներքեւ գտնուողներուն իմ կատարեալ գոհունակութիւնս ձեր մատուցած ծառայութիւններուն համար։»

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՔԱԼՍԲՈՒՀԷ (Սիլեզիա), Փետրվար 24.— Վիւրթէմպէրկի Նիքոլա դուքը երէկ մեռաւ։ 1833 Մարտ 1ին ծնած էր։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԻ.—Ս. Սինոդը. Ազգեցանգ. Բ. Զարին յիշատակը ռուս ժողովուրդին մէջ մշանշելու համար որոշեց որ գիւղացիներուն ապատագրման տարեդարձը, այն է Փետր. 19, ամսուի գոհարանական հանդիսաւոր արարողութեամբ մը, փոխանակ հոգեհանդիսական պարզ պատարագի մը։

ԶԷՔԻՆԵԷ.—Գոնսիպ նախկին մեծապատիւ Տ. Բոսանովիչ մեռաւ Տուլչինեայի մէջ։

ՀՌՈՄ.—«Ֆրանքաստա» թերթը կը հերքէ այն զրոյցը թէ ծովային նախարար Մ. Մորէն ատժամապէս պիտի յաջորդէ արտաքին գործոց նախարար Մ. Բրինեդդիի։ Մ. Բրինեդդիի բուժումը արագարար կը յառաջանայ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերման նաւաստիներն հրամանատարը կը հեռագրէ թէ իր գրաւած վէնեցուէլեան մարտանաւերը ու տաւարական նաւերը եւ տուած է վնեցուէլայի։

ՊՈՒԷՐԼԵԾ.—Երեսփ. ժողովը եր դէմ 61 քուէով ընդունեց Բրէտի Ֆոնտիէի մեծաշնորհը 30 տարի երկարող օրինագիրը։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԻ.—Մոսկվայի Մեսրապոլիտ Բլրոգովսքի կաթոլիկ արքեպիսկոպոսը մեռաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Այսօր երեսփ. ժողովին մէջ շարունակուեցաւ բանակին վերակազմութեան նոր օրինագծին վիճաբանութիւնը։ Ուրիշ առնարաններ ալ պիտի խօսին։

ԲԱՐԻԶ.— Ճիպուտիէ հեռագիր մը վաւերական աղբիւրէ առնելով կը հերքէ այն լուրը թէ Մեսիլիգ Կայսրը արտօնութիւն տուած է անգլ. ընկերութեան մը՝ երկաթուղիի նոր գիծ մը չինել։

ՀՌՈՄ. Վատիկան որոշեց կրօնական դիրք մը բռնել այն վէճին մէջ զոր ունեցաւ Ֆրանս. կառավարութեան հետ, որ առանց պապական նուիրակին հետ համաձայնելու՝ երեք եպիսկոպոս անուանած էր։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ. — Ցորենի գինը չատ հատատ է։ Վերջին գինն էր 82.50։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԻ.—Զարը օգոստոսին Վարշաւա պիտի այցելէ։ Այս առթիւ մեծ հանդէսներ պիտի տրուին։ Վեհ հափառութեան ի պատիւ։

ԹԷՎԱՏԻՀԱԹ

Գէյ Օղլու Գիրայէթ Մահքէմէսի բէյիի Էվվէլեւիյի Տէրսաաէթ Գիրայէթ Մահքէմէսի իքինճի Հաւզուզ տարիէսի բէյիի սատ. Հաֆըզ Ալի Բիրա էֆ.է.

Տէրսաաէթ Գիրայէթ Մահքէմէսի իքինճի Հաւզուզ տարիէսի բէյիսէթի Գէյ Օղլու Գիրայէթ Մահքէմէսի աղաբնան ֆոպիէթլու Իսմայիլ Սարբաէեանն պէյ։

Գէյ Օղլու Գիրայէթ Մահքէմէսի աղալեղը Տէրսաաէթ Իսթինաֆ Մահքէմէսի ադ միւլազիմներինէն իզզէթլու Հասան պէյ։

Տէրսաաէթ Իսթինաֆ Մահքէմէսի ադ միւլազիմլիի Աւլիյէ Նէզարէթի էէլիւէսի Սիհիլի Մէմուրէյն գալէմի պաշ միւմէյիզի իզզէթլու Իպրահիմ պէյ թէվֆիզ պուլուրմուշ վէ մուժարիլէհիմ զաթէն մուհաղէֆ պուլունմուշ տրր։

ՆԸՇԱՆ

Եբլուզ Սէրոյը Հիւմայունեանտ գազաթեանը Հաճի Անմէտ վէ ճամը պաշը Սապրի էֆ.էրէ տէօրտիւնճիւ բիւթպէտէն Մէճիտի նիշանը զիչանլարը ինանն պուլրուլմուշ տրր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—«ՍԹանտարտի կողմէ Սոֆիա զրկուած թղթակիցը կը գրէ Պուլկարիոյ շնչերը խռովարար ընկերներու լուծումին համար, և կ'ըսէ թէ Պուլկարիոյ բնակիչները, ամանց կարծածին պէս, չեն պաշպաներ յիշեալ խռովարարները, որովհետեւ անոնք գործնական ժողովուրդ մըն են, և գիտնալով որ իրենց համար չան մը չկայ, կը նախընտրեն հանդարտ մնալը։ Եւ արդէն, ուրիշ կերպով չի կրնար ըլլալ, որովհետեւ Ռուսիա իրեն Օրթոտոքս Տէրութիւն, խորհուրդ տուած էր Պուլկարիոյ՝ սպասաղինութեան հետամտիլ չէլալ. և Պուլկարիա հետեւած ըլլալով այս խորհուրդին, ո՛չ իսկ ռազմարարներու մէջ սպառած փամփուշտներուն տեղը լեցուցած է։ Մինչեւ դեռ դրացի երկիրներ տարբեր տարի ամէնէն նոր զէնքերը գնած են, և նոյն իսկ երբ Սերպիա իր թնդանօթները փոխած և իր հրացաններու մթերքը աւելցուցած է, միայն Պուլկարիա զէնք չէ գնած, և Ֆէրտինանտ իշխանը ամիսներէ ի վեր է որ չէ սարքագրած պատերազմական պաշտօնատան կողմէ իրեն մատուցուած տեղեկագիրը թէ քանի մը հարիւր հոր ռէվոլվեր գնուի՝ մի միայն կանոնաւոր բանակի տպանելուն համար։ Իշխանը չէ վաւերացուցած այս ծախքը, որպէս զի չկարծուի թէ Պուլկարիա զէնք կը գնէ, գամ կը քաջալերէ խռովարարները։

—«Վիչերնա Բոսֆ» կը տեղեկանայ թէ Ֆէրտինանտ իշխանը Արեւմուտք պիտի մեկնի և պիտի այցելէ իր մօրը, Բլէժանթին իշխանուհիին, Մանթոնի մէջ։

—Խռովարար ընկերութեան պետը Միխայիլովքի տգտա պիտի արձակուի 10,000 ֆր.ի երաշխաւորութեամբ։

—«Մուլիւմաթ»ի մէջ կը կարդանք հետեւեալները.— «Նովոյէ Վրեմիայի Սոֆիայի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ, Պուլկարիա իր գերիչեան Պեսարեանն՝ Օսմ. Կառավարութեան հանդէպ ունեցած հաւատարմութեան ու հպատակութեան զգացումներուն հաւատքը տալու համար, իր բոլոր պաշտօնեաներուն, մանաւանդ սահմանագլուխին վրայ գտնուողներուն հրաման տուաւ՝ ձերբակալել ռուսական պետերէն Գորիոք և Բոբովը, որոնց կենդանագիրներն ալ զրկեց ճանչցուելու համար։

«Ֆիկարոյի Սոֆիայի թղթակիցն ալ կը հեռագրէ թէ, Պուլկարիոյ նէլզանական նախարարը տեսակցութեան մը պատուն յայտարարած է. «Ռուսական որոնք կարգամիս անձեր են, մի միայն իրենց անձնական շահին համար երեւան ելած են և այն տեսակ չարիքներու կը հարարեն որոնք մեծամեծ վնասներ պիտի հասցնեն Պուլկար ժողովուրդին։ Հետեւաբար իրենց երկիրը տիրոջ և հեռաստ Պուլկարները նոզկանքով կը նային այդ խռովարարներուն։ Մեր փափաքն է մեր գերիչեան Պեսարեան և մեծ տերութեանց, որոնց միակ բաղձանքն է խաղաղութիւնը, հաստատեանք համաձայն գործել։ Պուլկարներուն համար ճշմարիտ երջանկութիւնը միայն այդ ընթացքին մէջ է։ Հետեւաբար իշխանապետութիւնը ամէն ինչ պիտի ընէ՝ այդ աւազակները ընկճելու համար։»

—Պուլկարիա զինուորական չղթաներ հաստատած է Բէսօքենիի, Սոֆիայի, Թռնովայի և Սէլէմէնի մէջ։ Պուլկար խռովարարներուն չահատակութիւնները արգիլելու համար։

—«Մուլիւմաթ» կ'ըսէ թէ, Եարիքոյ թագաւորը տեղեկութիւն ուղղեր է Ցանիսան բնակող Պուլկարներու մասին և հրամայեր է տանք հոկողութեան տակ առնել։

—Թրքալյէն Աթենք կը հեռագրեն թէ, սահմանագլուխին վրայ 15 Պուլկար ուսուցիչներ ձերբակալուած են։

—Հաւանաբար ուսուցիչներ Միխայիլովքի, Զոնչէվի, Նիքոլովի ու Եանքովի բնակարաններէն գտնուած թուղթերը պիտի քննուին, հասկնալու համար թէ ժողովուրդն որքան դրամ կորզած են զանազան ոգեանալիքներով։

ՕՍՄ. ՊԱՆՊԱՑԻ մասնաճիւղներ պիտի բացուին Գոսովոյի և Մանաստիրի նահանգներուն մէջ։

ԲԱՐԱՆԹԻՆԱՆ ՎԵՐՑԱԾ.—Առաջնապահան խորհուրդին որոշումով Աղեքսանդրիոյ դէմ դրուած քարանթինն, ինչպէս նաեւ Կազան մէջը և Պէրութ դուրսը ըլլալով, այդ երկու նաւահանգիստներուն մէջեւ գտնուած ծովեղբեն եկողներուն դէմ 24 ժամուան քարանթինն բոլորովին վերցաւ և անոր տեղ բժշկական պարզ քննութիւն մը և հոկանեխութիւններ հաստատուեցան։

—Պերութի նաւահանգիստին ժամանումներուն համար սահմանուած բժշկական քննութիւնը և ապանեխութիւնները վերցան։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ չաբաթ օրը մեծ հանդէսով կատարուեր է Սելանիկի քարափին և նաւահանգիստին բացման և կայս. Անձնական Գանձուն ներկայացուցիչներուն յանձնուելու արարողութիւնը։ Այդ նաւահանգիստին չինութեան արտօնութիւնը 1896ին արուեցաւ։ Սահմանուած դրամագլուխն էր 6 ու կէս միլիոն ֆրանք։ Աշխատութիւնները 5 տարի տեւեցին։ Աւելքներու օյժը կոտրելու համար չինուած պատը որ քարափէն 530 մէթր հեռուն է, 560 մէթր լայնութիւն ունի։ Երկու ծայրերը կան մէյ մէկ փարոս՝ 6 ժամ 8 մղոն հեռուէն տեսանելի։ Այդ պատին ու նոր քարափին մէջտեղը, 8 ու կէս մէթր խորութեամբ և 150 մէթր լայնութեամբ ուռագան մը կայ, ուր կը կենան նաւերը։ Մաքսային չէնքերը 5400 քառակուսի մէթր տարածութեան վրայ պիտի կառուցուին քարափին վրայ։ Ամբողջ չէնքերուն տարածութիւնը պիտի ըլլայ 8000 քառակուսի մէթր։

ՀԱՅԵՐԸ.—Վեհ. Սուլթանը խմանալով որ փոստպանները իրենց պատրաստած հացին մէջ օտար ալիւրներ կը խառնեն և օրինական կշիռէն պակաս հաց կը պատրաստեն, հրամայեց որ ատոր առաջքը առնուի։ Կայս. այդ իրաւէն հաղորդուեցաւ Բաղաքապետութեան, որ Թաղապետական բոլոր չրջանակներուն ծանոյց թէ ամէն տեսակ ցանուիթիւն կատարեն փուռերուն մէջ, օրինական կշիռէն պակաս հացերը գրաւեն ու աղքատներուն բաշխեն և օրէնքին անսատողները խստիւ պատժեն։

ՄՆԱՆԿՆԵՐԸ.—Դատական նախարարութիւնը նկատելով որ կարգ մը փոստաբաններ անանկութեան դատերուն մէջ սէնթիք կարգուիլ ուզելով, իրենց անձնական շահուն ծառայելէ զատ ուրիշ բանի վրայ չեն խորհիր, որոշեց որ անանկութեան վճիռ պահանջող փաստաբանները չկարենան սէնթիք կարգուիլ, այլ դուրսէն ուրիշ փաստաբան մը։ Այս որոշումը Առեւտրական Բ. Դատարանին կողմէ կը գործադրուի։

ԾՈՎԱՑԻՆ Առեւտրական Սենեակ մը հաստատած են մայրաքաղաքիս չոգենաւային ընկերութիւնները, որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ չոգենաւային ընկերութեանց թէ՛ իրենք իրենց մէջ և թէ՛ վաճառականներու և ուրիշ ընկերութիւններու հետ ծագած խնդիրները բարեկամական եղանակով կարգադրել և կամ ի հարկին պատասխանալ իշխանութեան դիմել։

ՀԻՄԱԶԻ երկաթուղիին յ. նենամաղովին որոշմամբ, 40 փարայի պիտի ծախսուին այն «իլմաստաէրներ» զորս Իմամները ու Մուխթարները կուտան, ծնունդները, մահերը և բնակավայրի փոփոխութիւնները տեղեկագրելու համար։ Հասոյթը Հիճազի երկաթուղիին պիտի յատկացուի։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԳՈՂԵՐՈՒ ՄԵԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Մուլիւմաթ» կը գրէ թէ, նախընթաց օր այնքան արիւնալի կռիւ մը նաեւ ոսկիանութեան ձեռքը ինկած չարագործներուն Թոզ-Գոբարանի տան մէջ գտնուիլը ոսկիանութեան լուսաւած է յոյն կին մը, որ նոյն տունը կը բնակէր։ Այս կինը պատահարին օր Բերայի ոսկիանաց ժողովին անդամներէն Հիւսէին էֆ.ի դիմելով կ'ըսէ թէ 10 կասկածելի հոգիներ իր բնակած տան մէկ սենեակին մէջ հաւաքուած են։ Ասոր վրայ էր որ խնդիրը Բերայի կառավարիչին կը տեղեկագրուի որ կը փութայ պէտք եղածը գործադրել, ինչպէս որ գրած էինք։

—Զերբակալուած գողերուն հարցաքննութիւնները կը չարունակուին։ Գողերէն ոմանք կատարել խոստովանութիւններ ըրած են։ Անորիք իր յայտարարութեանց մէջ խոստովանեցաւ թէ 20 օր առաջ, Դալաթիա, Ֆերմենէիլէր, ասոր իրին խանութին վրայէն փախած էր Վասիլի և Զայիմի հետ ոսկիանոցներուն վրայ զէնք պարպելով։ Ապա Օգմէյտանի և Ճէպէճի-Քէոյի կողմերը ժամանակ անցուցած էր։ Յետոյ Քէրմէր-Գարկով (Բեաղրլանանի մօտ

ամուսնանալէն ի վեր չէր կրնար կենակցիլ, և 5 տարի անընդհատ կռիւով վեճով անցած էր։ Սառա ալ ուրիշ երիտասարդի մը հետ սիրուբանլուն՝ իր երկանը դէմ սկսած էր յոռի և ըմբոստ ընթացք մը բռնել, զայն իրմէն պաղեցնելու դիտումով։ Սեղմ Արթին ի զուր իր բոլոր սէրը և գորովը կը թափէր կնկանը շուրջը, որուն անտարբերութենէն բոլորովին յուսահատած էր։ Արթին օր մը այլեւս վերջ տալու համար այս կռուոտ կեանքին, վար առաւ կախուած բէվոլվէրը և կրակ ընելով կնկանը վրայ, զայն դետին փռեց անշունչ։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

«Մանզումէ» ամէն առաւօտ պատրաստ կը գտնուի եկեղեցւոյ դիմաց Զօրանքեան էֆ.ի դեղատունը, որ մեր գործակալութիւնը սահմանած ըլլալով, անոնք որ կը փափաքին թերթիս բաժանորդագրուիլ, կրնան նահ հոն դիմել, ու սահմանել ընդունելիքը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԶԳԱՑՈՒՆ ԱՐՇԵՍԱՒՈՐԻ ՄԸ

ՆՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿԸ

Տէր Խ.Դաղիր,

Հաճեցէք ընդունիլ 5 դրշ. նուէրս, և յանձնել զայն արժանաւոր եպիսկոպոսուն ի վարձատրութիւն այն յօդուածին՝ որ երեւցաւ «Մանզումէ»ի 546 թուով թէ՝ «Եկեղեցին ինչպէս զերծ կը մնայ բարոյական քայքայումէ։»

Փափաքիլ եմ որ այն ամէն անոնք, որոնց ծիծաղը պիտի չարժէ այս չնչին նուէրին պզտիկութիւնը, բարեհաճին իրենք ալ գոնէ մէյ մէկ դրշ. նուիրել, որպէս թերթիդ հաղարաւոր ընթերցողներու բարեկամցողութենէն կախեալ պիտի ունենայ համեստ գումար մը ի գնահատումն և ի հատատութիւն նոյն գրութեան։

Խօսքս կը մասնաւորեմ մանաւանդ այն սուտար մեծամտութեանց, որոնք զանազան հաճոյքներու մէջ՝ չեն խուսափիր գրամին յումպէս վատնելէ. երբ հանրային զբօսավայրերու կամ երգեցիկ սրճարաններու մէջ՝ չեն զլանար իրար գերազանցել դրշ.ներով կամ տասնոցներով, ողողելու այն պնակները, որ կը ներկայացուին իրենց եռեւեռ եռաբ պչրուհիներու կողմէ։

Զէ՞ մի որ կը զգանք հոգեկան հաճոյք մը և որ աւելի անուշ է քան զառաջինն՝ երբ ամէն անգամ լափիզելով կը կարդանք մեզ հրամցուած սա բարոյական, գիտական, հմտալից, զուարճալի ու հաճոյակատար շարադրութիւնները, որոնք սիրոյ կ'ոգեւորեն ամէն ընկերութեան և ամէն միլավայրի մէջ։

Զենք կրնար ուրանալ թէ՝ լրագրութիւնն ալ աշխարհային դպրոց մըն է, ուրկէ կ'օգտուին առհասարակ ամէն յաճախողք։

Ահա սոսր համար էր, որ ուզեցի ընթերցող հասարակութիւնն ալ՝ ամենադիւրիմաչելի կերպով մը մասնակից ընել նպատակին, գոնէ կերպով մը փոխարինելու՝ ամէն առթիւ որ հանրօգուտ գրութիւն մը կը փայլի ի և է դրչի տակ։

Այսու անդամ մը եւս ցոյց պիտի տանք թէ, հայ հասարակութիւնը երբ՝ անարդեր գտնուած չէ՝ իր փոքրիկ լումաներով քաջալերելու այն ամէն առիթները, որոնք կրթ.բարիք մը մնանելու վստահութիւնը կուտան։

Իսկ յօդուածագիր յարգելի Հ՝ այր մասնաւորապէս ի վեր չէր կրնար կենակցիլ, և 5 տարի անընդհատ կռիւով վեճով անցած էր։ Սառա ալ ուրիշ երիտասարդի մը հետ սիրուբանլուն՝ իր երկանը դէմ սկսած էր յոռի և ըմբոստ ընթացք մը բռնել, զայն իրմէն պաղեցնելու դիտումով։ Սեղմ Արթին ի զուր իր բոլոր սէրը և գորովը կը թափէր կնկանը շուրջը, որուն անտարբերութենէն բոլորովին յուսահատած էր։ Արթին օր մը այլեւս վերջ տալու համար այս կռուոտ կեանքին, վար առաւ կախուած բէվոլվէրը և կրակ ընելով կնկանը վրայ, զայն դետին փռեց անշունչ։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

«Մանզումէ» ամէն առաւօտ պատրաստ կը գտնուի եկեղեցւոյ դիմաց Զօրանքեան էֆ.ի դեղատունը, որ մեր գործակալութիւնը սահմանած ըլլալով, անոնք որ կը փափաքին թերթիս բաժանորդագրուիլ, կրնան նահ հոն դիմել, ու սահմանել ընդունելիքը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԶԳԱՑՈՒՆ ԱՐՇԵՍԱՒՈՐԻ ՄԸ

ՆՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿԸ

Տէր Խ.Դաղիր,

Հաճեցէք ընդունիլ 5 դրշ. նուէրս, և յանձնել զայն արժանաւոր եպիսկոպոսուն ի վարձատրութիւն այն յօդուածին՝ որ երեւցաւ «Մանզումէ»ի 546 թուով թէ՝ «Եկեղեցին ինչպէս զերծ կը մնայ բարոյական քայքայումէ։»

Փափաքիլ եմ որ այն ամէն անոնք, որոնց ծիծաղը պիտի չարժէ այս չնչին նուէրին պզտիկութիւնը, բարեհաճին իրենք ալ գոնէ մէյ մէկ դրշ. նուիրել, որպէս թերթիդ հաղարաւոր ընթերցողներու բարեկամցողութենէն կախեալ պիտի ունենայ համեստ գումար մը ի գնահատումն և ի հատատութիւն նոյն գրութեան։

Խօսքս կը մասնաւորեմ մանաւանդ այն սուտար մեծամտութեանց, որոնք զանազան հաճոյքներու մէջ՝ չեն խուսափիր գրամին յումպէս վատնելէ. երբ հանրային զբօսավայրերու կամ երգեցիկ սրճարաններու մէջ՝ չեն զլանար իրար գերազանցել դրշ.ներով կամ տասնոցներով, ողողելու այն պնակները, որ կը ներկայացուին իրենց եռեւեռ եռաբ պչրուհիներու կողմէ։

Զէ՞ մի որ կը զգանք հոգեկան հաճոյք մը և որ աւելի անուշ է քան զառաջինն՝ երբ ամէն անգամ լափիզելով կը կարդանք մեզ հրամցուած սա բարոյական, գիտական, հմտալից, զուարճալի ու հաճոյակատար շարադրութիւնները, որոնք սիրոյ կ'ոգեւորեն ամէն ընկերութեան և ամէն միլավայրի մէջ։

Զենք կրնար ուրանալ թէ՝ լրագրութիւնն ալ աշխարհային դպրոց մըն է, ուրկէ կ'օգտուին առհասարակ ամէն յաճախողք։

Ահա սոսր համար էր, որ ուզեցի ընթերցող հասարակութիւնն ալ՝ ամենադիւրիմաչելի կերպով մը մասնակից ընել նպատակին, գոնէ կերպով մը փոխարինելու՝ ամէն առթիւ որ հանրօգուտ գրութիւն մը կը փայլի ի և է դրչի տակ։

Այսու անդամ մը եւս ցոյց պիտի տանք թէ, հայ հասարակութիւնը երբ՝ անարդեր գտնուած չէ՝ իր փոքրիկ լումաներով քաջալերելու այն ամէն առթիւները, որոնք կրթ.բարիք մը մնանելու վստահութիւնը կուտան։

Իսկ յօդուածագիր յարգելի Հ՝այր

ՆԵՐԿԱՅԻՒԼ ԿԱՒԳԱՄ ՈՐԴԻԿԱՆ ԱԿՆԱԾՈՒԹԵՄԲ Ձեր ալը համբուրելէ յետոյ ողջունել Ձեզմէ որ ներէք ինձ, եթէ չնչին նուէրովս Ձեր արժանապատուութեան վիրաւորում մը կը զգաք։

Ես Ձեր արտայայտած զգացումներէն դատելով, կը հաւատամ թէ, դուք Աւետարանի պատուարեր պաշտօնեաներէն էք. թէ Ձեր գրիչը Ձեր սրտի թարգմանն է և չէ այն լեզուներէն (զորս մի առ մի թուած էիք) որ կը խօսին ու չեն գործադրեր։

Իբրեւ Հայ. Եկեղեցւոյ հարազատ զաւակ, իմ արհեստաւորի մրոտած շապիկիս տակէն համարձակութիւն առի այս կերպով աչինչ ծառայութիւն մը մատուցանել Ձեզ, վստահ ըլլալով թէ հասցէթը (եթէ երբեք գոյութիւն ունենայ) պիտի գործածէք բարի նպատակի մը, նոյն իսկ Ձեր պաշտպանած դատին, այն է Հայ. Եկեղեցւոյ անձնուէր մշակներ հասցնելու միջոցին, որ կը կայանայ կրթարաններ հաստատելու մէջ, որուն հանգանակութիւնը իրաւունք ունիմ յուսալու թէ չպիտի ուշանայ, քանի որ անոնց տիպողականութիւնը քանիցս շեշտուեցաւ ժողովրդեան արդարոյի բողոքներով, քանի որ մեր բոլոր սրբազանները կը դեռնուին կրօնական հոգեւոր բարձր իշխանութեանց պատասխանելի հովանաւորութեան ներքեւ։

Ցաւոյր է ինձ յուսալ թէ այս անկեղծ տողերուս չպիտի մերժէք անկիւն մը նուիրել ձեր թերթի սուղ էջերուն մէջ։

Ընդունեցէք յարգանքներս

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՈՐԾԱՒՈՐ

10/23 փետրուար 1903

Զուհաքի խան 22

Գ. Գ.—Ներփակեալ պիտի ստանաք 5 դրշ. եւս՝ յատկացուելու համար ընծայարանի անուամբ բացուելիք հանգանակութեան, փոխան Գասիմի Աշխարհաբար Նարեկի պատուական գրքոյն, զոր պիտի ուզեք նուիրել (ինչպէս որ խոստացած էիք), երբ ընդունիք նոյն անուամբ ապեալ «Մանզումէի կարտները։

ՆՈՑՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

Սիրով հրատարակելով այս տողերիս գործաւորին համակրական տողերը, կը գնահատենք իր՝ մեր եկեղեցական և կրթական հրատարակութիւններու մասին ունեցած զգացումները։ Մենք ալ համամիտ ենք յարգելի յօդուածագրին տառաբկած գաղափարներուն, սակայն կը ցաւինք որ ասիկա մեր գործը չէ և մենք չենք կրնար նախաձեռնարկը ըլլալ այս կարգի առաջարկներու գործադրումին։ Բնականաբար յօդուածագիր էֆէնտիին գաղափարը կրնայ մեծապէս նպաստել մեր եկեղեցիին, և սիրով ընդունելութիւն կը գտնէ նաեւ մեր հատատակութեան քով։

Իր յայտնած առաջարկը կը յանձնենք Ամեն. Ս. Գաղիրքի Հոր ուշադրութեան, յուսալով որ Ն. Սրբազնութիւնը նպաստողութեան կ'առնէ զայն։

ՀԱՐՍՆԻՔԸ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ՝ ՄԷՋ

ՊԱՐԶ ԵՒ ՅՈՒՋԻՉ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Տարօրինակ չէ, այլ ընդհակառակը հաճելի, երբ Հիւանդանոցը իր մէջ ունենալով երկու անտէրներ, այսօր գլուխ գլխի կը բերէ զանոնք, նոր կեանքի մը սեմին վրայ ու Ս. Տաճարին առջեւ, տրատանել տալու անոր «մեծ այցն։

Ու ինչ անոյշ է խորհիլ թէ Հիւանդանոցը, ցաւին բոյնը, անկելին, հիւանդին, վերջապէս բոլոր տառապեալներուն ընկալուչը կրնայ ժպտեցնել նաեւ, միայն թէ չատ սա չատ ցանցառ կերպով, քանի որ սոյպ չեն կրնար պատահիլ անանկ բարեդէզ գործ լքանելու ատիճան յուսահատութեամբ։

Նարեկացին գրական անյաղթութիւն մը ունի, կ'ուզէ միեւնոյն պարերութեան մէջ քով քովի շարել բառի մը տարբեր հոմանիշներն ու ածականները, շատ անգամ քառնը, երեսունը իրարու եռեւեռ դասելով, ինչ որ գրաբարի մէջ թէեւ քաղցր կը հնչէ ականջի, բայց աշխարհաբարի մէջ այնչափ հոմանիշներ գտնե՛լ, ա՜հ ուրե՛ղը կը ցնցէ մարդուս։

Աւելի դժուարը կայ, Ս. Վարդապետը պարերութիւն մը կը կ'ակսի, որ ծայրէ ծայր ակնարկութիւն է Ս. Գրքի ա՛ս կամ ա՛ն ատացուածներուն ու դէպքերուն և այնչափ զգացումով ու յուզումով կը գրէ որ, ներշնչումին յորդառատութեան մէջ բառերն ու գաղափարները իրարմով կը խճողուին։ Հմուտ ընթերցողին հոգին՝ կը հասկնայ գրուածքին միտքը, բայց նոյն այն բառերով զայն գործական մաքուր աշխարհաբարի վերածելը, կը առապեցնէ թարգմանիչը։

Առանկ պարագաներու մէջ չատ հեղ կ'ստիպուէի տասը անգամ գրել ու փոխել մէկ պարբերութիւնը, մինչեւ որ թէ՝ բնագիրին բառերուն համապատասխանէր և թէ աշխարհաբար ըլլար՝ թարգմանութիւնը։ Եւ հիմա որ ամէն դժուարութիւններ հարթուեցան ու գործը խնամուած, պարտաստուած՝ հրապարակ ելաւ՝ բնականաբար խիստ դիւրին է բառերու հետ խաղալ ու ատոր նկատմամբ բծախնդրութիւններ ընել, բայց առանց մեր թարգմանութիւնը աչքի առջեւ ունենալու, բնագիրէն երկու գլուխ թարգմանել փորձողը՝ պիտի տեսնէ արդէն թէ, ինչ ըսել է Նարեկը Աշխարհաբարի վերածել։

Մէկ երկու փոփոխութիւնով չէի գոհանար և միշտ բաղդատութիւն կ'ընէինք տպարանի մէջ, մինչեւ իսկ մամուլի յանձնուած պահուն։ Կրկին կը բաղդատէինք մեր երիտասարդ պաշտօնակիցներուն ու բարեկամներուն հետ, որոնք ձանձրանալով Նարեկի այս անվերջ բաղդատութիւններէն ու սրբագրութիւններէն, վերջերս խոյս կուտային քովէս, քաղաքավարական պատրուակներով։

Հատուածներ կային, անլուծելի առղեր, որոնք ո՞վ գիտէ ո՞ր գրչագիրին մոռցած կամ չփոթած բառերուն հետեւանքով առեղծուած դարձած էին։ Ժամերով աշխատելէ, միտք յոգնեցնելէ ետք, մինչեւ որ վերջնական համոզում չը գոյանէի, չէի թարգմաներ։

Սակայն հակառակ այսքան հոգածութեանս ու խնամքներուս, չեմ կարծեր որ սխալէ զերծ ըլլայ Աշխարհաբար Նարեկը, ուր անուշադրութեան հետեւանքով սպրդած մէկ քանի թեթեւ սխալները մասնաւոր ըրին արդէն մեզ բարեկամներէ ոմանք։ Հոգիը որ ծուղակ ըսել է ոգի կարդացած և այնպէս թարգմանած եմ։ Եւ դեռ այս կարգի ուրիշ վրիպակներ ալ կան գուցէ, որոնց մասին եթէ տեղեկութիւն արուի մեզ, շնորհակալութեամբ կ'ընդունինք ու կ'օգտուինք եղած դիտողութիւններէն։

Աշխարհաբար Նարեկի թարգմանութեան դժուարութիւնները թուելէ ետք, պէտք է յիշել նաեւ «Մանզումէի Էֆքեար» Հայոց Երթերին Տէր և Տնօրէն Յովհաննէս Ֆ. Գայսէրեան էֆէնտիի անգուլ աշխատութիւններն ու ծանր զոհողութիւնները, զոր նուիրեց այս սուրբ մատեանին հրատարակութեան ու անոր՝ Հայ-Քրիստոնեայ ժողովուրդին մէջ ձրիաբար տարածուելուն համար, իբրեւ նուէրը «Մանզումէի Էֆքեար»ի։

Երանի թէ, սիրելի մայր, Աշխարհաբար Նարեկը գրգիռ մը ըլլար Հայ Քրիստոնեաներուն, մանաւանդ տիկիններուն՝ աւելի եռանդով փարելու մեր կրօնքին ու Ս. Եկեղեցիին, որուն նուիրական մթնոլորտին մէջ ապրիլը, բնական մարդ է հասատատութեան, կը պանծայ իր գովելի արարքներով։

* *

Շնորհակալութեան մեծ բաժին մը ունինք յատկացնելու նահեւանները, Օր. Մ. Վարժապետեանի, Օր. Մ. Գայմագեանի, Օր. Հ. Ցակորեանի և Օր. Ս. Տէրիրմենեանի՝ որոնք ազնիւ կամեցողութիւնը ունեցան հարիւն զգեստները անձնուիրաբար կարելու։ Ահա գործունէութիւն մը հայ օրիորդներու որ այնքան արժանի է գովեստի ու օրինակի։

ՀԱՅԿԱՆՈՑԾ ՄԱՌՔ

ՐՈՒՄԷԼԻ Հիւսարէն կը տեղեկացընեն մեզի թէ, հանեզի վարժարանն ալ անձնատուր եղած է մէկուն՝ ան անիմաստ կարգադրութիւններէն, որոնք քիչ մը սովորական են թաղ. ամէն վարժարաններու։

Հակառակ դէ աղքատիկ վարժարանին ամէնուն ծանօթ աղքատի՛կ ալ պիտուքէին, հոն բերեր գրեր են վարժուհի մը, ամբողջ չորս ու կէս սակէի ամսաթաշակով մը, միմիայն վեց պզտիկներու համար, որոնց մարմնացուցած գլխաւոր յատկութիւնն է ելեր թաղականի աղաք ըլլալնին։

Երբ աչքի առչեւ բերուի այդ գիւղական վարժարանին խեղճուկ վիճակը և քանի մը աղքատիկ թաղեցիներու նուիրատուութիւններովը մինակ կազմուած աղքատ պիւտճէն, չի կրնար մեկնելի ալ կարգադրութիւնը, որով վարժարանին հոգաբարձութիւնը վեց ամսու համար չորս ու կէս սակէնոց վարժուհի մը կը սահմանէ, մինչդեռ 15—20 ամսոյ կառավարող վարժապետի մը՝ բազդատաբար ամէն չատ քիչ ամսական մը կը վճարուի։ Ո և է մէկը աչք չի կրնար ունենալ անչուշտ ալ վարժուհիին ամսականին վրայ։ Առատաւոր բարի վայելում մայ։ Բայց երբ նկատի առնուի թէ այդ ամսականը՝ թաղին այնչափ աղքատ գտնէն՝ կը վճարուի թաղական ապաներու վեց պզտիկ ամսոց համար, որոնց հոգողութիւնը հանեղի վարժապետին ալ կրնար յանձնուիլ, կրնայ մտածուիլ թէ մ'ուզէ է վարժարանը այդ ծանր զոհողութեան ենթարկել, մանաւանդ որ, վարժարանին ներկայ կացութեանը համար, ըստ կը զբաղուելով բոլորովին ներելի չէ վարժուհիի մը գոյութիւն [illegible] քանի որ հոն աշակերտող հաղիւ [illegible]—9 աղջիկներ և մի մի միայն 15—20 ամսոց հսկողութիւնը և ուսուցումը վարժապետ մը ալ կրնայ կատարել լիապէս, նամանաւանդ երբ անիկա Ռօպերթ Գոլէճի ուսանողներէն օգնականներ ալ ունի։ Ուրիշ բան որ՝ թաղականները անպատճառ վարժուհի մը կ'ուզեն՝ իրենց միմիայն 6 հատիկ աղջ. համար։ Ոչինչ կրնայ ըսուիլ ատոր՝ երբ սակայն ատանք իրենց քսակէն հայթայթեն վարժուհիին թաշակը։

Գիւղական սա համեստ վարժարանին թաղականները, որոնց մէջը լերջանսոն և իրենց գործին գիտակից անձեր չէ որ կը պակսին, բաղձալի է որ ուշադրութենէ չվրիպեցնէին տեսալ քայլով մը հիմնուած սա պարագան և անոր դարմանումին նայէին, չծանրաբեռնելու և չխնդաբելու համար իրենց հեզճուկ վարժարանին այնչափ աղքատիկ պիւտճէն բոլորովին ուսուցիչ ծախքով մը։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ Ֆօքչան քաղաքէն կը գրեն.—Ամէն քանի մը օր առաջ հոս մեռաւ ժամագործ Մելքոն Ասլանեան անուն անձ, որն որ ամբողջ ըլլալով իր ամբողջ հարստութիւնը ժառանգ կը մնայ Տ. Ղեւոնդ անուն քահանայի մը, որուն կնոջը եղբայրն է եղեր մեռնողը։

Քահանան Ֆօքչան կուգայ և Թաղ. Խորհուրդին կը դիմէ մեռեալին թաղման ծախքը սակարկելու համար, երբ իրեն 100 ֆր. կ'առաջարկեն, չուզեր վճարել առարկելով որ չատ սուղ կը գանէ այդ թաղումը։

Հետեւեալօրը կը դիմէ տեղին Ռումէն կղերին որոնք, հանդիսաւոր թափորով և մեծ շքով կը թաղեն մեռեալը։

Բայց զարմանալին հոն է որ 100 ֆր.ը սուղ գտնող քահանան, չդժկամակիր քանի մը պատիկ հարիւր ֆր.ներ վճարելէ ցաւելով կը հարցնենք թէ երբ Հայ քահանայ մը եկեղեցականի մը անվայել ընթացքի մը մէջ կը գտնուի, ալ ի՞նչ օգուտ կրնայ ապատուիլ այդ տեսակ բարեշնորհներէ, որոնք միմիայն անունով քահանայ են։ Եւ կրօն. ժողովոյ ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս չնորհունակին վրայ գիտնալով որ պարտ ու պաշտօնը պիտի անօրինէ յիշեալ ժողովը։

ԻԶՄԻՐԷՆ մեզի հասած նամակ մը կը հերքէ այն լուրը թէ Առաջնորդ Սրբազանը Մանթաշօֆներու ընակարանը պիտի երթայ։

ՕՐ. ԹԱԴՈՒԻՀԻ Ֆէվիկեան որ ուսուցչաց վերջին բացառիկ քննութեանց ատթիւ վկայական արժանի դասուած էր Ուսումն. Խորհրդոյ կողմէ, Գալատիի Խրլենան մասկպարէզին վարիչ կարգուած ըլլալով, էսքիւեան դրքութեամբ սկսած է վարել յիշեալ մանկապարէզը։

ԿԵՍԱՐԻՈՑ Թեմարգ վանքին մաքանութիւնը և գիւղին Թաղ. Խորհուրդը վերոյիշեալ Գասրիարքարան դիմելով յայտնած են թէ Ընչգլեան Ներսէս վրդպ.ը տակաւին ապաչխարանքի մէջ կը գտնուի և խնդրած են որ ներման արժանանալով յիշեալ վրդ.ը հոգեւոր պաշտօն վարելու արտօնուի։

ՎԱՌՆԱՑԻ Թաղ. Խորհուրդը բարոյական վարձատրութիւն խնդրած է Տ. Սարգիս քահանային տնոր բարեաք պաշտօնավարութեան համար։

ՑԱՌԱՋԻԿԱՑ 1904 տարին Հիւանդանոցի Օրացոյցը պատրաստուած ըլլալով, Ս. Գասրիարք Հօր հրամանաւ յանձնուեցաւ Տ. Խորէն քնյ. Փէչլիվանեան, նախաքննութեան համար։

ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՄԲ կը լսենք թէ կարապետ էֆ. Իւթիւճեան անցուցած է իր վերջին հիւանդութիւնը և ապաքինութեան ճամբուն մէջ մտած է, շնորհիւ իր որդւոյն Տր. Մասիսի խնամքներուն։

ԻԶՄԻՐԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Ուսումն. Խորհրդոյ և Աղքատախնամի ատրքած պարահանդէսը տեղի պիտի ունենայ առաջիկայ (երէկ) Դշ. փետր. 12ին երեկոյեան ժամը 7ին։

—Տեղւոյս Ս. առաջնորդ հայրը ցաւակցական նամակ մը գրած է վրեժ. Գասրիկ էֆ. Կիւլպէնկեանի իր կնոջը Տիկին Վերժինի մահուանը առթիւ։

—Ու եղաւ որ մեր քահանաներն ալ քանի մը շաբաթէ ի վեր սկսան Ս. Ստեփանոս եկեղեցւոյ մէջ քարոզ խօսիլ։ Աւելի ուրախ պիտի ըլլայինք եթէ մեր քարոզիչ քահանաները ժողովուրդին աւելի հասկնալի լեզուով խօսէին, որովհետեւ շատերը խօսուած քարոզէն բան մը չհասկնալով կը մեկնին....

—Վերջին պահուն խորին ցաւով կը լսենք մարը տեղւոյս ծանօթ ազգայիններէն Սահակ էֆ. Վիմնաբ։

ՄԱՆՈՒԿ ԳԻՍՈՒՍԻ նուիրատուութեանց մէկ նոր ցանկը սոացանք Գասրիարքարանէն, որմէ կը տեսնուի թէ 1314 դր. նուիրուած է զանազան անձերէ դարձեալ նոյն նպատակով։

ԱՌԱՋԻԿԱՑ ուրբաթ 14 փետրուար, Տեառնընդառաջի տնին առթիւ Եբուսաղէմի Գասր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ Սրբազան Երէցեան Ս. պատարագ պիտի մատուցանէ Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ։

☛ Տես Խաչատուրեանի ծանուցումը Դ. երես։

ՄԵՐ ԳԱՏԱՄԽԱՆՆԵՐԸ

ԶՕՐՈՒՄ, Մեծ. Արտաչէս էֆ. Զօրթեան.—Ձեր յանձնարարած անձը կ'առարկէ թէ նամակ չէ ստացած ձեզմէ և չուզեր դրամ վճարել, հաճեցէք ուղղակի մեզ զրկել փոխթայով։

ՎԱՆ, Մեծ. Գործակալ էֆ.—Այդեան Ցակոբ էֆ, չվճարեց մէկ ոսկին, առարկելով թէ, այս մասին բան մը գրուած չէ իրեն. հաճեցէք ուղղել։

ԱԶԴ

Վաղը, ուրբաթ, ան Տեառնընդառաջի, Ռուսատանցի Հունաւակեանց Ազգ Սարգսի դատեր՝ Տիկին Թագուհւոյ Մուրթաֆեանց ի Տէր Ննջման արարդարն ըլլալով՝ ըստ տրամադրութեան կտակի Ս. եկեղեցւոյս քարոզիչ Սրբազանը հանդիսաւոր Ս. պատարագ և հոգեհանդիսական պաշտօն պիտի կատարէ Թաղէս Ս. եկեղեցւոյն մէջ։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Գում-Գապուի Դուրսի

Աստնազատիր Աստնազատ

Պ. Ս. ԹԱԳԻՈՐԵԱՆ Ե. Մ ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆ

ՍԱՐՐԱՖԻՒԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՄԸ

Էսկ. Ուսմ. ամուլ ազչ. գոր.	—
» » էն եւ.քսէք	32—25
» » էն ալաղը	32—21
Բուսէլի չքմէնց. ազչմ. գրնա.	—
» » էն եւ.քսէք	123—75
» » էն ալաղը	122—7/8

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէժի ազգսինը Սո. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	0—20
» Բ.	—90
Թրամվայ	6—10
Ժուռնանս	1—60
Օպլիկասիոն Թրամվայ	494—
Ասիւրանս	4—25
Գորբորտոխոն	0—06
Գումէրտալ	0—13.
Գրէտի Ֆոնսիէ Լէմիրսիէն	266—
Լորիսս	83—
Գանդ Նասիոնալ ազ Կրէդ	419—
Թրանսվասալ	143—
Բրիթիշ Թանվիլիթիք	496—
Անսաալը չբմ ազգսինը	12—47½

ԱԳՔԵԼԷՐԻՆ ՖԻՇԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 դշ.ատն	դշ. բր.
Գէյաղ մէջիտիյէ ֆարգը	108—06
Մէթալիք	106—20
Ինկիլիզ ալթունը	110—04
Ֆրանսազ ալթունը	87—22
Բոլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—05
Գարպոն գայմէսի	8—62

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՄԸ

Լօնտրա 24 փետրվար

Ինկ. էսհամը Ինկ. լիրասը	92—34
Օսմ. » գրատնաբը	29—50
» » Բ	60—
» » Գ	29—50
Օսմանլը Պանգասը	14—
Մրբբը Տաշ. մութթահէտ	107—50
Գուլկար իսթիգրազը	92—
Գամպիս Բարիզ 3 այ վասէ	25—37½
Թրանսվալ	5—62
Շարթրեթ	3—25

Բարիզ 24 փետրվար

Ֆրնս էսհ. 3%ֆր.	99—80
Եէնի Օսմ. էսհամը գրատնաբը	30—10
Բուսէլի չքմէնտիֆէրի	126—75
Իթալիա էսհամը	102—55
Բուխորեթ Թիւրք	502—
Օսմանիյէ	—
Տաւան Օթման	475—
Սրանսալ	91—85
Թրանսվալ	142—
Էժիպտիէն իւնիֆիէ	109—60
Զարթրեթ	87—50

Վիէննա 24 փետրվար

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիս	240—20
Բուսէլի չքմէնտիֆէրի ֆր.	118—20
Օսմանլը Բէժի ազգսինը	343—50

—

Գերլին 24 փետրվար

Բուսէլի չքմէնտիֆ. (մարգ)	138—10
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիս	20—320

ԴԱՄԳԻՕ

Լօնտրա	110—08½
Ֆարիզ 3 այ վասէ	22—68
Բիւրէն Մանասէլի	21—82

)(121)(

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

ԳՐԱԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

ԳԱՍԻՄ

Սիրելի՛ մայր, դուն ականատեսն էիր արդէն այս ծանր աշխատութեան, զոր կը թեթեւցնէիր յաճախ քու քաղցրիկ ներշնչումներովդ։ Նարեկին գրաբար բնագիրը հասկնալ չէր բաւեր, պէտք էր նաեւ այնպիսի ձեւով մը աշխարհաբարի վերածել զայն, որ թէ՛ հասկնալի, ընթացիկ ու սահուն ըլլայ և թէ միեւնոյն ժամանակ բնագիրէն չեռանար։ Ահաւասիկ այս պարագան էր որ ամէնէն աւելի յուսահատութիւն կը պատճառեր ինձ, շատ անգամ սկսած կանաքար ընտանեկան երջանկութիւն պիտի ապահովէր իրենց, քանի որ զարգացած կին մը, եթէ Աստուծոյ վախը կրէ ու հաւատքով ալ զօրանայ, կրնայ դրախտի վերածել ամէնէն հատեսա տնակն ալ։

Ընդունէ՛, մայր, այս Ս. նուէրը, զոր սրտական համբոյրներով կը մատուցանէ քեզ

Զաւակդ

ՄԻՍԱԿ Ա. Մ. ԴՕԶՈՒՆԵԱՆ

(ԳԱՍԻՄ)

1903 Փետր. 12

Կ. Պոլիս

ՅԱՆՁՈՒՄԷ»ՆԵՐՆ ԲԷՖԵՐԴԱՍԸ (140)

ՄԻԽԷԼԼԻՏԻ

ԲԻԷՐ ՑԷԼԳՈՒՐ

ՄԻԽԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍՐԱՐՔ

ՏԷՐՏԷՍԲ

Իքի ատեմլեր եկեմիկերինէն այրըլալար վէ պիր գաչ կիւն օսնրա Մագսիմ ճինաեէթլէ մանլութ պիր սըրգաթլա մաղնուն օլարագ տէրտէթ իտիլար։

. . . . . .

Պալարքն չու սան սէօղլերինին սամիհունա հասը իտէնէին ըրգաթա անաշելլեար. հէր քէս պու իքի չագբլէրէ լանէթ օգուտսուզ, հէր թարաֆտան չըգան սէտար մէսէրլէթ սալօնլարը չին չին էօթուրմէկէ պաշլաալարը էսնատ, Պալար գօլլարքը կէօքսիւ իւզերինէ չաբրաթլաերդ տիքուր իթար։

Գալապալըգ իլինամ պաղը սէսլեր պիր չօգ սէօղլեր սէօյլեեարլարը քի խիլասաը չունլարան իպարէթ իտի։

—Լաքին էֆէնիմ օլանը կէսնա սիզ իբրա իթմիշսինիզ կիպի թէքմիլ նօգթա պէ նօգթա նագլ իթտինիզ. սանքի կիւզելճէ եարբլմըշ պիր բոմանն օգուտարմուշսունուզ կիպի սէոյլեեիպ վէ սէոյլերքէն արատա կէլէն էշխասրն էն ուֆագ էթվար վէ հարէքէթինի պիւէ արգաթլա կէսօթէրտինիզ. պու վուգուտաքը նասը էսրէնիպ վէ գուվվեի հաֆըզանը գա պու սուրէթլէ նասը՛լ հէք իտէպիլտինիզ։

Պշվարքն գօլլարը տահմա կէօքսիւ իւզէրինատ լարբրատ օլատուզը հալտ, բոհաթ պիր սէոյլ սէտի քի.

—Էֆէնտիրէր, սիզ ճէվապ վերմէսէն էվվել հիքեպեէմին տազրու օլուպ օլմատըղընը Նիքեզէ սիզա՛լ իթմէլիեիմէ միւսատատ իտինիզ։

Պունլարը սէոյլեիպ, խաֆիեէ Նիքեզէ պագաղ։

Սէրսերի.—Հիքեմէնիզին պիր քիլիմէսինի պիւէ տէյիտիրէմէմ. հէմ չէյթան մըսընը, ճէն միսինիզ, նէ՞սինիզ անճագ մարքի իւէ պէնսէն պաշգա քիմսէնին պիլմէտիքի պու թաֆսիլաթը նա՞սը՛լ էսրէնտիրինիզէ ագը էրտրէմեօրում։

Պալար թէպեսիւմ իտէրէք, ճէպիսէն էլ եաղըսըլա եագըմըշ պիր սէֆթեր չըգարըպ, սամիհունա միւթէվէճիէն սէտի քի.

—Իչթէ էֆէնտիրէր, հիքեսէմին թաֆսիլաթը թէվիհէսինէ էն զիեատ մէտար օլան պու սը՛ր։

Նիքեզէն թարաֆա տէօնէրէք.

—Միսիս Նիքեզ, պու սիզին սէֆթերինիզ տիր. էն պէօյիւք պիր տրգգաթլա հրգգ իտէմէտինինիզտէ քէք պէօյիւք խաթա իթտինիզ։

Բալիս պատէնու հուզարա միեթվէճճինէն սէտինի սերթէչտիրէրէք չագնալարը իւվվէ իթտի։

—Էֆէնտիրէր, խաֆիեէ մէժուրիյեթինէ միսթախտիմ. պուրատա մէվճուտիեէթիմէ վէ հէնուզ իբրա իթտիեիմ իչէ սէպէպ պու սը՛ր։

Պիր աղ էվվել պու սալօնլարատ վէ թէքմիլ Բարիզ էհալիսի ինտինէ նամուսսըզ թիլագգը իտիլիպ վէ հէր քէսին նէֆրէթինի գաղանմըշ պիր մասում՝ չիմտի տալիէ սահէսինատ նամուս վէ իթիպարընը քէպ իթաք. պու սէֆիշէրին մասքէրէրինի անճագ պէն ալապիլիր իտիմ. պունլարքն տազրու հիքեատէրէնի էօյրէնտինդ եա՛. մասալըզդ խըսմէթիմ թէքմիլ իտիլտի. չիմտի ատ բալիս վազիֆէսինի իմրա իտէէեիմ։

Պունլարը սէոյլեեպ, սէբսէրիլէրին հանլարընատ տուբան ժանտարմալարա պիր իշարէթ իտերէք, նիքեզ իլէ Շարլա եագալչուպ, ատը պիր սէոյլ.

—Դանուն նամընա սիզի ատրտէթ իտեօրում, սէտի։

Ժանտարմալար իքի միւթթէհիմլէրի սիրիւքլէեէ սիրիւքլէեէ կէսթիւրիւրլէր իքէն հէր քէս պունլարա պինլէրէ լանէթ օգուտսարագ նէֆրէթլէ եալ վէքերլերբրտի։

Պալար սալօնատն չըգմագ իւզրէ գարուտա տաղրու եիրիւմէքատ իքէն, պիր էլիդ ումազունա տայանտըղընը հիսս իտիպ արգասընա տէօնտիս։

Պա՛, միսիս Բէրնօլէն իտի։

Պալարքն գօլունա կերիպ մատամ Մարիօնքն գարշուսունա կէսթիւրէրէք սէտի քի.

—Աղիզ Պալար, պիրազ պէքլէեինիզ։

Պունլարը սէոյլեեպ միսիս Բէրնօլէն ուզագլաշը։

Տավէթիլիէր պու կիճէատ հայրէթատէն հայրէթէ տիւշմիւշլեր իտի։

Պալարտան նէֆրէթլէն վէ Շարլըն իթթիքլերի հէյլեէրի իչինպա վէ իքի միւճրիմլերին սէրսէսթիրէրինի կէօրտիքլերի միսիլի տանա պաշգա տիրլիւ հայրէթատ տիւշար օլաճագլարդը։ Օ պէօյիւք խալգա պիր գաչ բարչանա թագահիմ օլունմուշ օլուպ, վագտա իւզերինէ քիֆքիքեա գույուլմուշլար իտի. Մ. տը Պուա հալի բէք ֆէվգէլատատ վէ բէք ճանտիպ պուլուսեար իտի իսէ ատ հագըգաթա գարշը պաշ էյմէեէ ատ մէճպուր օլմուշ իտի։

Մատամզել տը Լանբրէրէին էթրաֆը բէք գալապալըգ օլուպ, զէվալը Մագսիմտէն պան իտերլեր վէ քէնտիսինի կէօրմէտիքլերի իչին թէեսիֆ իտէրլերտի։

Տօքթար տը Շաթիլ տավէթիլիէրատէն պաղըլարընա խիթապ իտէրէք տէտի քի.

Արգուզնըզ հուսուլէ կէլէճէք տիր։

—Նա՞սը։

(Տէվամ)

ԱՆԳԻՐԸ

Ու եղաւ որ հարցուի թէ ինչու Ս. Սարգիս աղջիկ գողցող և պարթեւ Ս. Հայրապետը Մենծ-Պապուկ կ'ըլլան, —Ըսէք, նոր հրատարակուած Անգիր Դպրութեան Բ. հատորի Դ. տիտրին մէջ գրուած է։

Դին ամբողջովին՝ 25 դրուշ։
Քառասնեան՝ 10 դրուշ։
Դիմել Պաղտասարեան գրատուն, Սուլթան-Համամ թիւ 14։

ԼՈՒՂԷԹԻ ՆԱՃԻ

Այս ամենակարեւոր և անզուգական բառարանը որ համբաւաւոր Մուալլիմ Նաճիի հեղինակութիւնն է, ամբողջովին տպուած և քիչ ժամանակի մէջ կրկին տպագրութեան արժանացած է։ Մուալլիմ Նաճի իր ունեցած բաղմակողմանի հմտութեամբ այնքան մեծ ծառայութիւններ մատուցած է Թուրք լեզուին ու գրականութեան, որ իրաւա՛մբ իր անունը խորին յարգանքով կը յիշուի այսօր թէ բոլոր Օսմանցիներէն և թէ արեւելքի լեզուներով հեռաքրքրուող օտարազգի նշանաւոր անձնաւորութիւններէ։ Հանգուցեալ հեղինակին այս գլուխ-գործոցն որ Թուրք լեզուին մէջ գործածուած Արաբերէն Պարսկերէն և ուրիշ լեզուներէ առնուած բառերու և ոճերու իմաստն ու գործածութեան եղանակները կը բացատրէ սահուն, պարզ եւ հասկանալի ոճով մը, կ'արժէ որ մուտ գտնէ մեր բոլոր վարժարաններուն մէջ։ Թուրք լեզուի բոլոր ուսուցիչներն ու ուսանողներն պէտք է մէկ մէկ օրինակ ի ձեռին ունենան անկէ։ ԼՈՒՂԷԹԻ ՆԱՃԻՆ լաթակազմ կը ծախուի առ այժմ զեղչուած գնով և միմիայն 25 դահեկանի (բուն գինն է 40)։ Գաւառներու համար՝ փոխադրութեան ծախքն է 5 դահեկան։ Դիմել Ասքր գրատուն, Պաղ Ալի Ճատտէի թիւ 44։

ԱՐՁՈՒԻ ՀԱՄԻԷԹԼԷ ԶԷՆԿԻՆ ՕԼՄԱԳ ԻՀԹԻՄԱԼԻ

Իզմիր Համիտիյէ Սէնատ մէքթէպի մէնֆաաթքնա մախսուս օլմագ իւզրէ Հիւքիւմէթը Սէնիյէնին միւսաատէսիյլէ Թէրթիպ վէ քէշիսէ իտիլէն բիճանագնէն հէր թարաֆա կէօրտիկի բոզպէթ վէ էնիյէթը ուսումիւնէն տոլաեը պու ատֆա եէտինճի Թէրթիպի չըգարըլաըղընատն պիլճիմլէ էյթամբերվեր զէվաթը ալիւէ վէ միւհթէրէմ իշկու բինագնէն իշթիրագ վէ իշթիրասընա տավէթ օլունուր։

Թալէի եավէր օլանլարա էն պէօյիւք իհրամիյէ **500,000** դրուշ

Մէճմուի պիլէք 12,000 ատէտ օլուպ 6,000ի մէճիսիյէ 20տէն գիյրատ կէսօքէրիլէն թագսիմաթ միճիպինճէ **4,657,600** դրշ. գազանճագ տր։

1	ատէտ միւքեֆֆաթ օլմագ իւզրէ	150,000	150,000	8	Իքրամիյէ	5,000	40,000
6	ատէտ միւքեֆֆաթ օլմագ իւզրէ	10,000	60,000	3	»	4,000	12,000
1	իքրամիյէ	350,000	350,000	2	»	3,500	7,000
1	»	100,000	100,000	16	»	3,000	48,000
1	»	65,000	65,000	5	»	2,500	12,500
1	»	60,000	60,000	3	»	2,200	6,600
1	»	55,000	55,000	30	»	2,000	60,500
1	»	50,000	50,000	5	»	1,800	9,000
1	»	45,000	45,000	8	»	1,600	12,800
2	»	40,000	80,000	31	»	1,500	46,500
1	»	20,000	20,000	8	»	1,400	11,200
1	»	14,000	14,000	10	»	1,200	12,000
1	»	12,000	12,000	139	»	1,000	139,000
3	»	10,000	30,000	11	»	900	9,900
2	»	9,000	18,000	321	»	800	256,800
5	»	8,000	40,000	6	»	700	3,600
3	»	7,000	21,000	5,356	ամբողջ		2,781,000
2	»	6,000	12,000				
	Գազանճագ պիլէթլէրին մէճմուը			6,000	ատէտ		4,657,600

Իսապէթ իտէճէք իքրամիյէնին եէքիւնը

ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ՖԻԵԱԹ

1/1 թամ պիլէթ հէր քէչիսէ իչուն 4 մէճա. || 1/4 բապի պիլէթ հէր քէչիսէ իչուն 1 մէճա.
1/2 նըսֆ » » » » 2 » || 1/8 ուշ » » » » 1/2 մէճա

Շըբարըշ վիրէճէք միւհթէրէմ միւշթէրիլեր պիլէթլերին էամանընը չըգրն ետ ամանաթսսի, եախատ բօլիչա օլարագ բէչինէն իրսալ իլէմէլերի լազմ տը։ Հէր միւշթէրիեէ քէչիսէ օլան բիճանագնին լիսթասը իրսալ օլունճաղը կիպի մէդքիւր բիճանագնէն չէրսթիճին հավի բըլան տախի իրսալ գըլնը։

Պիլէթլեր՝ զիյրատ պէեան օլընան գօլեքթէօրլերին մաղազալարընատ ֆիրուխթ օլընմագատ տը։

ԻՋՄԻՐՏԷՐԻ ԳՕՂԷԹԷՕՐԼԵՐ

Եուսուֆ Օղլը խանընատ Միսաքմօ. ռուքեան վէ շուրէքեասը էֆէնտիլեր։
Սէրվիսի խանընատ Եագօ Ռուսօ էֆ.
Զուգա պէտէթէնինէ Նիսիմ Տավիսէ էֆէնտի.
Արագ խանընատ Մօրտախայ Լէվի էֆ.

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹՏԷՐԻ ԱՃԷՆԹԱՎԱՆ

Սիրքէճիէ Քիւչիւք Իսմաիլ փաշա խանընատ Նուսէրօ 8, Տավիտէ վէ Վէնթուրա էֆէնտիլեր.
Կալաթատա Եավէար խանընատ Տավիսէ էֆէնտի.
Վիտ Եէրուշալէմի էֆէնտի.

ԱԹԼԱՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1808ԻՆ

ԺՕՐԺ Դ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՕՐՈՎ

	Անգլ. ոսկի
Դրամագլուխ.—	3,437,000
Արկածելոց վճարուած.—	15,000,000

Այս ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր գործառնութեանց ընդարձակութեան և վճարումներուն կանոնաւորութեան համար։

ԶԱ ՍԻԻԻՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Փոխադրութեան ճիւղ

Դրամագլուխ	5,000,000 ֆր.
Պահեստի դրամագլուխ	1,000,000 »

Ապահովագրութիւն Ծովի, ցամաքի և Գետի ճամբորդութեանց Շոգենաւով Առագաստանաւով, Բեռնանաւով և երկաթուղիով։ Դիւրամատչելի պայմաններ և սակագիններ։

ԶՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԿԱԾԻ ԴԷՄ

Վէնթէրթիւրի մէջ հիմնուած

Այս ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր չատ գիւրամատչելի պայմաններովը արկածներու մասին։

Գրասենեակ Պոլիս, Թոմսրն խան, թիւ 11

Դեր - Գործակալ ՆՈՒՐՕՂԼԱ ԺՕՐԺԱՐԱՏԻՍ

Հնր գործակալ ԺՕՐԺ ՆԱԹԻՐԱՆ

ՏԻՐԻՆԿ

ՊԻՇՄԷԷԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԻՐԻՆԿ ՆԱՄ

ԱԼԷՔԱԹ ՈՒ ԷՏԷՎԱԹ

Պու ֆապրիգա՝ Բարիզին 1900 էքսբոզսիոնունտա 23 միտալեա իւէ 16 պէօյիւք միւքեֆֆաթա նամի օլմուշ տը։

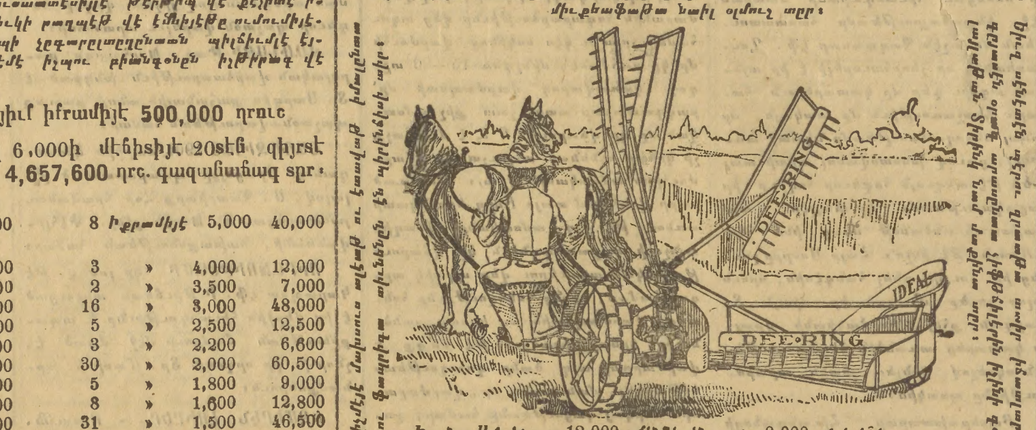

Պուլունուշ Ամերիգատա 12,000 մէնիպէրտէն պաշգա 9,000 ամէրիգէվար տը։

1901

Իշթէ եէնի պիր տարբա տուխուլ էյլէտիք։ Միրուր իտէն զէման՝ չիմտի եիւզ սէնէյի կէչմիշ, պինատէն տէյհ վուգուտքը թարիխիյէ սըրատընա գայտ օլունմուշ տը։ Պու ատէրին թէրագգիյատը՝ ալէյ ումում շաեանը հայրէթ պիր տէրէճէատ տիր։ Մաքինա մարիֆէթի իլէ պիչմէք ֆէվգ էլ ատ պիր թէթերագգը տէեիր մի։ 1858 աէնէրինտէ «Մարչ» նամ Թըրքան մաքինասընին իճատընան պէրու պու անկ տէկին սանատը մուհիմմէթ մէզպուրէտ կէրէք Ամէրիգատա վէ կէրէք տիւնեանքն հէր պիր թարաֆընատ էն միհիմմ պիր մէվգը թրսիմուշ օլան ֆապրիգա՝ ՏԻՐԻՆԿ վէ գումբանիատ օլուպ, իմալ էյլէտիեի մաքինալարը սաթուն ալանլարքն հատատ ու հիսապը եոգ տը։

Իսթէեէնլէրէ գաթալոկ տէֆթէրիմիզի մէճճանէն կէօնտէրիրիզ։ Մէզքիւր տէֆթէրտի պիչմէէ մախսուս

«Իտալ Տիրինկ» նամ տէմէթ իթմէ «Իտալ Տիրինկ» նամ Թըրքան
» » » օրագ պիչմէ » » » Թըրմըգ

կիպի միւխթէլիֆ իւլ ճինս մուհթաշամ մաքինալարմըղընն բէսմէրի մէվճուտ վէ իչպու մաքինալար՝ միւպալաղասը վէ հիտտի սուրէթատ թարաֆըմըզատն թարիֆ իտիլմիշ տը։

Պու մաքինալարքն եէկեանէ տէբօղիթասը՝ Տէրսեաատէթտէ Կալաթատա Գէորգ պէյ խանընատա 1, 2, 3 Ն՝ լը մաղազալարտա, Մ. Սիանէյ Նովէլ վէ գումբանիատը տը։

Լ'ԻԻՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՂՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻՍԸ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻԾ

Բարիսաէ Բլաս Վանտօմատա, 9 նօմէրօլու տուիրէէ խուսուսի։

ՀԱՐԻՒԱ ՇԻՐԱԿԻՆ

Սէրմաեէ վէ իսթիեաթ 107,000,000 ֆր.
Սէնէնին մագպուզաքը 21,000,000 »
Էօտէնէն զիեան 252,000.000 »
Սիկուրթալը խանէլերին գէյմէթի 19,000,000 »

ԷՕՄԻՐ ՇԻՐԱԿԻՆ

Սէրմաեէ վէ իսթիեաթ 158,000,000 ֆր.
1900 մագպուզաքը 17,000,020 »
Էօտէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐԱԿԻՆ զաեէթ միւսաիտ չէրտիֆ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իսէր էՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւխթէլիֆ սուրէթատ վէ խուսուսի էհվէն։

Ֆիեսթլա էօմիւր սիկուրթա իսէր։

ՇԻՐԱԿԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Պանգ Օթթոման» օլուպ, Սթանպոլ Ամանսը տախի Կալաթատա «Պանգ Օթթոման» գարշըսընատ տը։

ԿՈՒԶԷՔ

Լուսագոյն պարող մը բլլալ չատ քիչ ժամանակի մէջ, ու նոյն իսկ մէկ ամբողջ օրուան մէջ սովրիլ, խիստ դիւրուստոյց մէթոտի ու մասնաւոր դասախօսութեան միակ պայմաններով

ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՊԱՐԻ

ԽԱՉԻԿ Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆԻ

Դիմեցէք՝ Բերայի կողմը Կալաթա-Սէրայ, Խրիթաքի Խանի (Սիրէ տը Բեկրա) դրան մէջ սոփրիլ Մ. Աշիլի խանութը։

Պօլսոյ կողմը, Մեծ Շուկայ, Գալֆ-քէօրլաքի դուռը ֆէսճի Սեպուհ աղայի խանութը։ 20—3

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիէ քեսին (Էճզախանէի Թիւրքիյէ) եէվմը քիւշատընան պէրի կէսթէրտիի ինթիգամ վէ տրգգաթատան վէ իհզար օլընան քեաֆֆէի էտվիյէնին խալիսիյէթ վէ էհվէնիյէթինատէն տօլայը չէհրիմզին էն միւքեմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տիկէրլերինէ նիւմունէի իմթիհալ օլմագ չէրէֆինի իպրաղ իթմէկ տը։ պու տրգգաթի վէ իհթիմամա մունզամ օլան թէխարէթ վէ նէզաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլերէճ ասը՛լ նազարը էհէմմիյէթէ ալընաճագ մէվատտան պաշլը՛ճատ տը։ ամմէնին միսէլէմի վէ տէվարրը բէսմիյէնին տախի մուատտագ օլաճագը իւզրէ պուրատա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր թէէսիստէն պէքլէնիլէլ չու խրատմաթը միսաթատէնէպէ պիր իլավէի ինսանիյէթքարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսիստէն չիմտիյէ գատար միւրաճաաթ իտէն պիհիմմէթ զուէֆայի խասթէկեան մէճճանէն թէտավի իթտիրիմք վէ մուսէճճաթը լազմրէ տախի քէզա պիլա իւճերէթ իթա խիլմէք կիպի իսթիյար օլընան ֆեատքարլըգլար նազարը տրգգաթա ալընաճագ օլուր իսէ՝ պու էճզախանէնին խթիհսալը մէնֆաաթատան զիյատ հէմճինսինէ խրատմէթ կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթբէրվերի իւզերինէ թէէսիս իտիլմէլ օլաուղը աէրնալ թայեին իտերիյթէ չու թատատ օլընան հիմմէթը մասրուֆեէտէն նայի տիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէրագգրատ գաթի տէրէճաթ իտերէք, պու կիւնքի մէրթէպէի իհրաղ էյլէմիշ վէ պու եիւզանէ ատ էրզայը միւրատատաթքն մէմնունիյէթ վէ էնիյէթինի վէ աթբպպանքն տախի խօշնուտատինի հէլպ էյլէմիշտիր։

Մէզքիւր էճզախանէսէ քեաֆֆէկ իլէ վէ էմրազատ քէսքը իսթիսասը թամ էյլէմիշ մէշահիրը աթբպպա հէր կիւն եվգաթը մուայէնէսէ հազրը պուլունաճագլարը կիպի զիւքիւր ու իւնաճ մախսուս օլմագ իւզրէ տէ մուայէնէխանէլէր մէվճուտ տը։ էճզախանէսէ պուլընան ալէաթ վէ էտվիաթը ֆէնինդիրքն միւքեմմէլիյէթի սէպէպի իլէ եէկեանէ տէնիլմէյէ չայան օլան (Թահլիլսանէ) իսէ ճանիպը հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն էվրօբատա ազգուզ սէնէ թահսիլ իթթիրիտիքատէն սօնրա իլաք տէֆա օլարագ քիմիակիր տիբլիսմասընը իհրազ իլէ չէհրիմիզէ ավտէթ իթմէկ օլան Մէքթէպը Թրպիէի Շահանէ քիմիակիր մուալլիմլերինատէն Տօքթօր Ամէտ Հիսէյին պէյին եէտը իգթիտար վէ քիֆայէթինէ թէսլիմ իտիլմէկ տը։ մուամիլէյինին ֆէյնը թահլիլատքի իգթիտարը պուրատա նասը՛լ մալիմ իսէ, էվրօբաճատա օ տէրէճէ մարուֆ տը։ մուամիլէյի պէտէնը ինսանատա միւհթաճը թահլիկ հէր նէ վար իսէ, անը քէմալը իհթիմամ իլէ պիհթահլի աթբպպատա իհզար վէ պինայէն ալէյի աթբպպայի մուամիլէհիմին իլէրինի պիր գաթ տահա թէսիլ իթմէքատ օլատը կիպի մէրի օլան մասէնի նէպաթի հէր նէվ մէվատտը տախի սուրէթը միւքեմմիլէտ թահլիլ վէ իհզար իթմէքատ տիր։ 8—8

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻ

Դարձ Տ. Կրօնիդէս քահանայի Նալբանդեան, 43° հրատարակութիւն Դաւթեան գործակալութեան։

ՊԷԼ ՍՕՂՈՒՄԳԼՈՒՂԸՆԸՆ

ՍՈՒՐԷԹԸ ԳԱԹՈՑՏԷՏ ԹԷՏԱՎԻՍԻ

Տօքթէօր Տիմիթրի Հարմանտաս Եվրոբատա իբրա իթթիկի սօն սէյեատ-հաթրնատ թաշա եէնի մուվաֆֆիգաքէթէր էյտէ իթմիշ օլմաղլա, տախիլէն միտէի վէ պէսպրէկէրի իգամ իտէնէք ազրը իտէնէք ազրը էլ-էնիյէ վէրմէքսիզին վէ եաբնըզ ալթը կէնատն պէլ սօղուգլուղընը գաթիյէն Թէտավի իտէր. Թէրէտատա էտէնէր խասթալըգլարը թէքմիլ սազալարգատն սօնրա իւճրէթի Թէտավիի վէրէպիրլեր։

Ֆիրէնկի.— Ղաեէթ եէնի վէ էվրօբատա թաթպիգ օլունան սօն ուսուլ իլէ ֆրէնկի խասթալըղընը թէմամ մուվաֆֆագբէէթէ Թէտավի իտէր։ Հէր կիւն սաաթ տէօրթէն օնա գատար Գալաթատա Սանտրգճըլար ճատտէսինատ Գարագուշ օթէլինին գարշըսընատ լամպասը տիւքքեանընին իւզերինատ 97 նումէրօլը քէնտի Թէտավիխանէսինատ պուլունուր։ 24—3

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

Թ. ՔԻՐԻԱՔԻՏԻՍ

Սիրէնի, թրամուէյի ճամբուն վրայ թիւ 18

Կը ծանուցանեմ արդէն հասարակութեան թէ, հնարած մէկ նոր դրութեան շնորհիւ, անգործածելի դարձած ակառները առանց քայքայուելու կը դարմանեմ և կը լեցնեմ։ Ինչպէս նաեւ կը պատրաստեմ նոր ակառներ յար և նման բնականի։

Իսկիւսար Գալֆին Պաղը, նոր շինուած թատրոնին ճիշդ դիմաց 600 կանգուն գետին մը կայ ծախու, որ անկիւնի գլուխ է. և տասներկու կանգուն երես ունի ճատտէին վրայ ու 50 կանգուն երես ալ՝ փողոցին մէջ. ծանօթանալ ու խիստ օգտուն. յարմար օգտուիլ բնակարանի շինութեան։ Դիմել ՅՄանգուլեանի խմբագրատունը։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Բերա, Մեծ-Փողոց, Աղա Ճամիի կողմը, Լիւսէնպուրկ սրճարանին կարգը, թիւ 124

Կը գտրմանէ ամէն տեսակ ակռայի և լինամ հիւանդութիւնները, փատ ակառներու ամենատատիկ ցաւերը վայրկենապէս կասեցնելով չատ քիչ տաեենուան մէջ հատատուն կերպով կը լեցնէ տողզ ակառներու նման մինչեւ վերջը գործածելու պայմանաւ։

ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ՄԵԹՈՏՈՎ ոսկիի, բլաթինի և քաուչուի վրայ նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակառներ կը պատրաստէ՝ յար և նման բնականին։

ԸՍՏ ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՆ՝ փատ և կտրատած ակառներու արմատները առանց հանելու կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ կը զետեղէ անոնց վրայ առանց քիմքի ակառներ և ոսկիէ «քրուոններ»։ Շատ փատ ակառները և լինտերու մէջ անյաջաղցած արմատները կը հանուին ԱՌԱՆՑ ՑԱՒԻ։—

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր առաւօտէ մինչեւ իրիկուն, կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

ԳԻՆԵՐԸ ՁԱՓԱՒՈՐ

Կարօտելոց ձրի դարմանում

Տէր և Տնօրէն

ՊՈՎՀԱՆՆԷՍ Տ. ԴԱՑԹԷՐԵԱՆ